JORDBÄFNING I SPINKAMÅLEN

MED FLERA TILLDRAGELSER I BYGDERNA

AF

THURE SÄLLBERG

STOCKHOLM
BEIJERS BOKFÖRLAGSAKTIEBOLAG

Pris 25 öre.

JORDBÄFNING I SPINKAMÅLEN

MED FLERA TLLDRAGELSER I BYGDERNA

AF

THURE SÄLLBERG

STOCKHOLM
BEIJERS BOKFÖRLAGSAKTIEBOLAG

STOCKHOLM 1911
TRYCKT HOS BEIJERS BOKFÖRLAGSAKTIEBOLAG

Långnästa församlingsbor.

För egen del har jag just ingenting att anmärka mot landets lagar och författningar. De äro i allmänhet ganska bra och tillfredsställande, de lämna kanske snarare för mycket än för litet frihet åt folk och de reglera lifvet något så när bra åt oss.

Om väglagen strökes bort och ett prygelstraff infördes och kyrkolagen omarbetades ett grand samt äktenskapsbalken gjordes något bekvämare, ledigare och vigare att följa, skulle vi bo i ett mönsterland hvad lag och författning beträffar.

Denna gång har jag för afsikt att gifva mig i håll med lagen om prästval, hvilken jag tycker icke är riktigt sådan som den borde vara. Ty, mina vänner, ett prästval skulle väl egentligen vara en helig handling, hvilken borde begås i anda och sanning, utan knep och spektakel, utan kif och nit eller slagsmål. Men det finnes, gunås, någonting här i världen, som heter synd. Jag och Waldenström ha under många, många Herrans år sökt utrota henne. Men vi ha hittills blifvit bet i det stycket. Och så länge synden finns, blir alltid ett prästval roten och upphofvet till strider och oroligheter, till ovänskap och mycken bedröfvelse i församlingarna.

Därför borde kungen, så länge synden finnes i Sverige, själf få sätta till präster, alldeles såsom han sätter till kronofogdar och häradsskrifvare efter sin nåd samt efter tur och anciennitet och meriter, så sluppe folk komma i lufven på hvarandra för de fromma prästernas skull, hvilka äro oss gifna till frids- och icke till stridsäpplen på vandringen.

Mitt hjärta vill gråta, när jag tänker på det närvarande tillståndet i Fläskebo socken och det elände, som där råder på grund af ett prästval i denna feta församling.

Den gamle kyrkoherden hade samlats till sina fäder. Han gifte sig för tredje gången i sin ålders efterhöst, och icke långt efter det han firat detta sitt tredje biläger brast hans lifstråd naturligtvis.

Ty synden straffar sig själf.

Men hans efterlefverska var jämförelsevis ung.

Så uppsatte det högvördiga domkapitlet i sinom tid förslag till beställningens återbesättande. Bland de tre af domkapitlet föreslagne fanns en, den där icke var gift utan ungkarl.

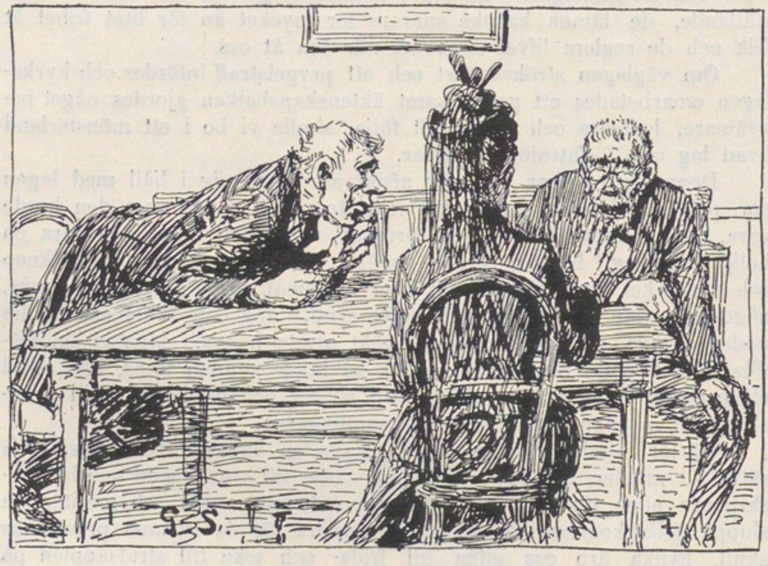

Då var det väl icke mer än mänskligt och i högsta måtto naturligt och tillbörligt, att änkan efter den aflidne kyrkoherden fylldes af en kristlig åstundan, att denne ogifte och till äktenskap ledige och bekväme prästman måtte undfå Fläskebo pastorat.

Hon hade ju erfarenhet af, huru äfven en andans mans kött kan vara svagt och låta sig fångas, och hon tänkte uppå, huru vigt det skulle blifva för honom att flytta in i en möblerad prästgård och hur bekvämt det skulle varda för henne själf att icke behöfva flytta eller rubba de gamla penaterna.

Allt detta anförtrodde hon en afton åt både klockaren och den gamle pensionerade skolläraren.

— Hm! Detta stämmer väl med en ekonomisk uträkning! sa' klockaren.

— Saken är i allo välbetänkt och förtjänar beaktande! inföll skolläraren.

Och så kommo de tre öfverens om att verka ett godt verk för den ogifte prästen.

Klockaren uppsökte denne i hans ensliga komministertjäll och förklarade hvilken inflytelserik man han själf vore. Han hade satt till riksdags- och landstingsmän och lekmannaombud i kyrkomötet och förmådde, därest han ville, åstadkomma stora ting och väldiga gärningar i församlingen, särdeles om han finge f. d. skolläraren till bistånd och hjälp, förklarade han.

När den ogifte prästen nu förnam detta, blef hans hjärta gladt uti honom, så att han log ett heligt leende och sa':

— Si, jag vill gifva dig en och läraren en sedel i handom på, att jag till hvarjom och enom af eder utbetalar sjuhundrade kronor, om ni låta er makt så väldig vara, att jag får Fläskebo.

— Det skall ske. Sitt genast neder och skrif! lät klockaren.

Och den ogifte prästen tog pennan uti sin hand och utfärdade tu reverser.

Sen agiterade naturligtvis klockaren och den gamle skolläraren och änkan så att det klang i hela socknen.

Änkan låg ingalunda på latsidan i det stycket, ska' jag säga. Hon förkunnade för torparne under prästgården, att den ogifte, som vore en öfver höfvan blid man, den där icke fore efter denna världens håfvor, förklarat, att om han finge stället, skulle torparne slippa lägga några arrenden för sina torp på två år.

Detta grep torparne så, att de och deras käringar och släktingar äfvenledes knäckte till att agitera för den ogifte så skarpt som agiteras kunde.

Det tedde sig alltså i allo väl för denne. Och änkans barm häfde sig af fröjd och hopp och allt det där.

Men nu är det dess värre så, att hvad tre veta, vet hela världen. Snart dunstade det ut om reverserna. De, som icke hade hopp

om honorar, blefvo förbaskade och afundsjuka på klockaren och hans medhjälpare, och så vardt det ett mummel och ett stort gny i det kristliga Fläskebo samt en motagitation.

När så frågodagen kom, upphofvo sig en hop män och förklarade, att de ville kalla »en fjärde» man. Klockarn försökte naturligtvis förkränga den saken och äflades och regerade och hotade och bad. Men det halp icke. Den fjärde blef kallad och där var storm och oväder och kif och gräl i Fläskebo.

Det är, som sagdt, så att jag vill gråta, när jag tänker på, att ett prästval åstadkommer något sådant.

Nå, den fjärde kom och profvade, och klockaren var den dagen så ilsk och besatt, att han höll på att spela orgeln i kras. Han vräkte till, så att det lät som en blandning af Kyrie Eleison och Marseljäsen. Men där hade aldrig i tiden varit så mycket folk i Fläskebo kyrka som den dagen, ty ryktet hade bebådat, att »den fjärde» skulle vara en förskräckligt styf karl i korken. Han hade inte en skrifven rad med sig på predikstolen. Men han knäckte Fläskebo och intog dem synbarligen. Klockaren såg i andanom sina sjuhundra fördunsta i rymden.

När folket kom ur kyrkan, sa' Johannes i Skinnarbo:

— Jag är inte den, som messunnar änker eller hvilka andra stackars fruntimmer som helst i universum att bli gifta och försörjda och jag hade därför tänkt att rösta på den ogifte, synnerligast änkestackarns bo är inte så litet skuldbelastadt. Men nu går jag öfver på denne, gubbar, för en så'n attanalning till att predika, dä' har inte skam hört förut, åtminstone inte här i trakten.

— Men han blir kanske stränger emot oss och fördömer oss, om vi skulle ta oss en liten halfva iblann', lät Sven i Skabersjö.

— Dä' kvettar! Vi behöfva hva' vi få. Och herratyg till predikant var han. Dä' rent rann ur honom och han hade inte så möcke som en papperslapp en gång! fortfor Johannes. Och de flesta höllo med honom.

Fruntimmerna voro rent af bedårade af den fjärde. Men klockarn hade, förstås, sitt parti och så blef det ett skällande och ett grälande på vägarna den dagen, som ingen hört maken till. Det hemvändande kyrkfolket bombarderade hvarandra med skällsord och bibelspråk, så att det skallade öfver hela herrens församling.

Är inte sådant syndigt, godt folk?

En af prästgårdens torparkäringar och Malena i Bolet, hvilken sistnämnda tagit till att orda för »den fjärde», blefvo så ifriga i anden, att de började rifvas och hårslitas och slåss på vägen genom Grälebo hage. Och fast de ville hålla tyst med det, så är det i alla fall sant, att det fanns flere karlar i församlingen, som den sabbaten slogo af kyrkkäpparna på hvarandra.

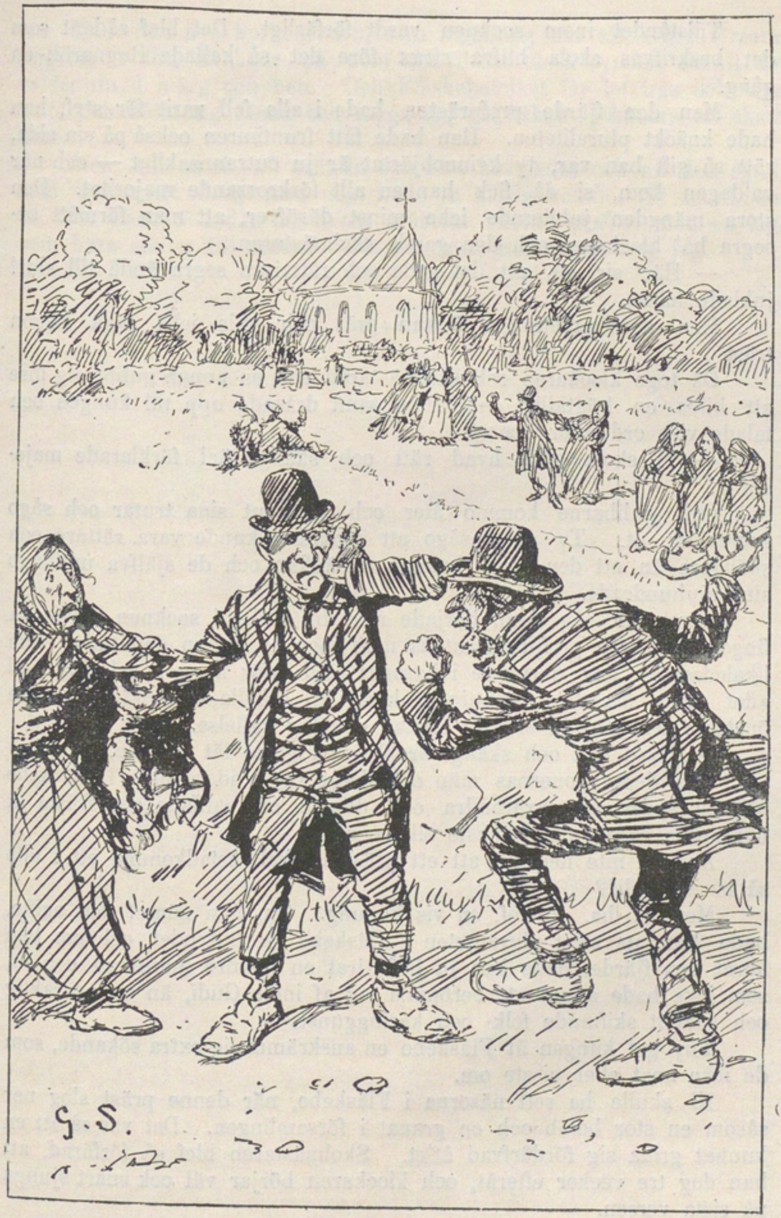
G.S.

Tillståndet inom socknen vardt förfärligt. Det blef sådant som det beskrifves skola blifva strax före det så kallade Ragnarök en gång.

Men den fjärde profprästen hade i alla fall varit för styf, han hade knäckt pluraliteten. Han hade fått fruntimren också på sin sida, rätt så gift han var, ty kvinnohjärtat är ju outrannsakligt — och när valdagen kom, si då fick han en allt förkrossande majoritet. Den stora mängden jubilerade icke minst däröfver, att man förmått besegra bå' klockaren och den gamle skolmästaren.

— Här sir en, att det goda och rättvisan segra ändå till slut! jublade folket.

Men den prästerliga änkan grät och ville icke taga någon tröst.

Då togo klockaren och skolmästaren och en annan gubbe sig före att bilda en högtidlig deputation samt dråsade upp till kungen och talade visa ord inför honom.

— Vi skola göra hvad rätt och skäligt är! förklarade majestätet.

Och gubbarne kommo åter och satte ut sina trutar och sågo segervissa ut. Ty de ansågo att ingenting kunde vara rättare och skäligare än att den ogifte komme till änkan och de själfva undfingo sina sjuhundrade.

När man såg dem, började man bli orolig i socknen. Och så fingo den fjärde profpredikantens män ihop en annan deputation, som likaledes en dag darrande i hasorna stod inför kungen och framhöll »det stora flertalets berättigade kraf» att erhålla den präst, som de önskade och som ju erhållit nästan enhällig kallelse.

— Hvad rätt och skäligt är skola vi göra! lät kungen.

Och deputationernas män och deras tillskyndare nere i Fläskebo hädade sedermera hvarandra och dömde och ruffade och fräste åt hvarandra såsom de ilsknaste ollonsvin.

Är det inte hemskt, att ett prästval skall åstadkomma ett i allo så okristligt lif?

Men vi ha, gualof, en vis konung. Om han nämnt den ogifte, hade han ju stött pluraliteten i Fläskebo för hufvudet, och om han korat den fjärde, hade han ju befordrat en mindre meriterad och en, som icke hade annat att berömma sig af inför Gudi, än en ovaraktig och snabbt skiftande folk- och käringgunst.

Thy gaf kungen åt Fläskebo en anskrämmelig extra sökande, som de icke anat eller visste om.

Ni skulle ha sett näsorna i Fläskebo, när denne präst slog ner såsom en stor bomb och en granat i församlingen. Det var så att en kunnat grina sig fördärfvad åt'et. Skolmästaren blef så förfärad, att han dog tre veckor efteråt, och klockaren börjar väl ock snart sjunga på sista versen.

Men den nye kyrkoherden, som ingenting har att krusa församlingsborna för, drabbar på dem för deras stora synder, så att det svider in i märg och ben. Och Fläskebofolket får lof tiga och taga emot och hålla sig lugna och lägga sin prästskatt. Annars tar skam dem.

Men allt omak, all osämja och alla kostnader och all den synd, som prästvalet drog med sig, hade ju aldrig kommit till stånd, om vi inte hade den där lagen om prästval. Hvad ska' vi med en lag, som bara ställer till oreda? Det begriper åtminstone inte jag.

Olika kärleksförklaringar.

— Tala om en liten bra kärlekshistoria för oss mens tiden går, fader Måns!

Det var lilla Frida i Pinutten, som yttrade de där orden ute på Fielunds potatisåker.

Där var en hel hög folk samlad på åkern, bå' gubbar och gummor, flickor och pojkar, ty de hade så kalladt »potatishjälpe» i Fielund.

De gingo alla i en linje framåt fältet, krokota öfver fårorna, flitiga och nytra, ty potatisen slog bra till. Ibland buktade linjen, ty det hände stundom, att ungdomen blef före. Då skrek alltid gamle Måns, som skulle vara ett slags befälhafvare på åkern och hvilken förty var viktig och snusig:

— Ränn inte så besatt! Gu' skapte ingen hast. Utan plocka väl och lämna inget efter er!

Då töfvade ungdomen en vändning och pojkarne kastade i smyg ett jordpära på någon flicka. Och flickan, som fick potatisen i rygg eller sida, lutade sig då rodnande och lycklig öfver sin hacka. Ty när en pojk under potatisplockning drämmer till en tös med ett jordpära, så är det ett otvetydigt tecken på att pojken är rysligt glad vid den tösen. En sådan manipulation anses precis liktydig med det reelaste frieri. Mången flicka har också i kvällningen återvändt till sina föräldrar från ett potatishjälpe och sagt:

— Nu kommer ja' nok inte så länge att stanna hemma till!

— Hva' ska' då bli å? Har du stadt bort dej?

— Åhnej, bättre opp! Johan har slängt minst tio potater i röggen på mej i da', så ja' ä' nära blåböstader! Och så har flickan rodnat och ömmat ryggen.

— Måtte dä' ha skett i en lycklig stunn! Gualof, så blir du försörjder! ha föräldrarne mumlat.

Men ibland händer det, gunås, vid en potatisplockning, att två pojkar drifvas af sina hjärtan att slänga potatis på samma flicka. I så fall kan där lätt bli rackarlif på åkern och vreda ord kunna växlas. Ja, det går icke sällan så långt att pojkar vid dylika fall lägga sig i försåt för hvarandra på hemvägen och klösas af hjärtans lust med hackorna.

Det var gunås vid ett dylikt tillfälle och af sådan anledning, som Manuels son i Linnebråten fick en sådan skräll i hufvudet af Linus i Böket, att han efteråt miste minnet och blef vurmer och halffjantig, som han än i dag är.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

På Fielunds gick det sin gilla gång.

Inga Stina på stället hade nyss varit ute hos dem med fängningakaffe och alla mådde väl. Frida i Pinutten hade fått sin åttonde potatis i ryggen af Nesse i Sörakull, så hon gick där lycklig och nöjd och vånnade inte om hon skulle plocka potatis veckan ut. Det var så lifvadt och roligt. Hvar gång hon rätade på sig och slängde en näfve potatis i sin korg, sneglade hon bortåt Nesse, och en gång vid ett sådant tillfälle var det hon sa':

— Tala om en liten bra kärlekshistoria för oss mens tiden går, fader Måns!

— Ja, dra' te' med dä'! inföllo de andra.

— I prata! lät Måns och stödde sig mot hackskaftet, medan han rätade till på sin gamla rygg.

— I babbla bara om eran fördömda kärlek, liksom det skulle va' nånting å prata om den sjabbigheta.

— Åh, jestanes då! Ä' kärleken icke nå'nting att tala om? Liksom det skulle finnas nå't här på jorderingen, som är likare och förmånligare och bättre än kärleken, ballrade Frida.

— Säjer du nu, ja! Och så länge pojkastackaren där inte har bättre vett än att slänga potater i ryggen på dej — tror du inte, att jag obsalverat'et? — kan du väl tycka så och förorda kärleken. Men vänta du bara...

— Vänta! Det blir väl länger och bätter, vet jag!

— Jojo, vänta du, tills du blir gifter och får ett halft tjog snoriga och hungriga ungar, som skrika omkring dej, när mjölet är slut i bingen, så får du min själ allt andra tankar om kärleken, sa' den vise Måns.

— Dä' är väl inte sagdt att dä' ska' bli ett halft tjog heller, mente Frida och knyckte på nacken.

— Jo, dä' kan en allri' va' säker på, för sån't ä' Herrens göromål! inföll gamla Malena i Fästampen, som fostrat opp elfva.

— Och där Herren ger barn, där ger han bröd, mumlade Fia i Fielund.

— Jag blir i alla fall förbaskad, så fort jag hör talas om kärleken. Tacka vill jag förr i världen, då var här inte så mycket käbbel om den saken. Minns du hur det gick till att fria och gifta sej i vår första ungdom, Malena? log Måns och stödde sig på hackan och såg munter ut vid det gamla minnet.

— Jo, nog minns jag dä'. Och dä' gick bra på dä' viset också, fast dä' nu för tiden icke skulle gå an. Jag fick min gubbe efter den

G. S

metoden och ångrade icke på't, fast han kunde va' besvärlig ibland, särdeles när han var ung och ville slåss, så fort han fått litet starkt och träffade en utsocknesbo. Men dä' bättrade sej mä' åren dä' också.

— Hur friade ni då? sporde Frida.

— Åh, dä' har du nok hört. Men ja' kan i alla fall tala om'et. Dä' kan va' lärorikt för er unga och för resten ä' dä' rätt nöjsamt att röra vid de gamla reela sakerna. Jo, en får nog erkänna, att för femti sexti år se'n voro karlarne allt liksom litet barbariska och kriska af sej. Innan den välsignade Wieselgrenen tog bort husbehofsbränningen, va' vi inte så goda att ryckas med, och sanningen att säja, va' vi just här i socknen med de allra värsta. Hvarenda karl bar alltid en slidknif på sig, och det var ingen, som hade särdeles långt till honom, när det bar så till. Vi spelade kort och söpo och knifvades om kvällarne året rundt och befattade oss just inte mycket med att gå och vänslas med flickorna så, som seden nu är.

— Nej, ni va' ena lajingar i den vägen, inföll Malena.

— Men töserna ville, Gu' bättre dem, lika gärna gifta sej på den tiden som nu och kanske väl det, fortsatte Måns.

— Dä' har du dåligt reda på, så dä' ämnet behöfver du inte röra vid, afbröt Fia.

— Men sant är det. Nå, när nu vi pojkar — Gu' förlåte oss för dä' vi inte visste bättre i den tiden — om kvällarne helst rumlade och regerade i de många krogarne i skogstorpen eller lågo och slogos med färdafolk vid gästgifvargårdarne, skulle det inte blifvit många giftermål af, om inte vår gamla friaresed funnits.

— Hva' var dä' för en sed?

— Jo, när en karl hade en dotter, som var så till åren, att han tyckte, att hon borde gifta sej, passade han på att skaffa henne en karl i kyrkan om söndagarne, då vi voro något så när nyktra. Och i det fallet voro vi då likare förr än nu, att vi sällan försummade vår kyrkogång.

— I kyrkan? Hur i all världen kunde ni fria i kyrkan? Skämdes ni inte ett tecken?

— Hvarför skulle vi skämmas? Dä' gick te' så här, och högtidligt var det.

När allt folket hade bänkat sig i templet, trädde den, som hade en dotter att gifta bort, in på kyrkogången och höll sin tomma knifslida i den utsträckta högra näfven och flickan gick tätt bakom honom. Så skred gubben högtidlig fram utmed karlsidan och mumlade vid hvarje bänk:

— Mi' dotter vill mannas!

— Ja, fars ord sannas! hviskade flickan efteråt.

Så drogo de gången framåt och vid hvarje bänk upprepade de:

— Mi' dotter vill mannas!

— Ja, fars ord sannas!

Var det nu en yngling, som blef lifvad för affären, så drog han upp sin egen knif och stack den kvickt som en blixt i den tomma slida, som gubben höll fram. Och var det så, att gubben lät det ske, var saken klappad och klar och oåterkallelig.

Vanligen lystes det sedan för de unga redan följande söndag.

— Kors i alla da'r, ropade Frida.

— Jo du, så gick det till att stifta äktenskap i de dagarne. Det behöfdes inte så mycket bråk och tissel och kyssande som nu för tiden. Men gubbarna togo ingalunda hvem som helst till måg. Kom det någon, som inte föll dem på läppen, och pekade med sin knif, ryckte fadern undan sin slida och fräste till:

— Nej, *du* stecker inte dit!

— Ja, di får säja hvad som helst, men den där seden var inte dum. Och den drog folk åt kyrkorna, så att prästerna tyckte själfva inte illa om'et. Iblann var dä' riktigt spännande att si på, förklarade Malena.

— Hvar tid har sin sedvänja. Men nog var det hundingen så mycket anständigare än att fria med potatiskastning, som de nu göra! hånade Fia och slängde till på Frida i Pinutten, som just i detsamma fick sig en kärlekstolkande potatis mellan refbenen från sin ungdomspojk.

Blidkad.

Lasse i Larsbygget satt blek och förskrämd bredvid en sten långt inne i skogen. Tidt och tätt tog han upp och tittade på remingtongeväret, som låg vid sidan at honom, synade det och tummade det och försökte, om han med högra benet samtidigt kunde nå trycket.

— Nä-hä, dä' går inte och hemskt ä' dä'. Men hva' i Herrans namn ska' ja' ta' mej te'! Och ingen sjö är här heller i närhetas, som ja' kan häfva min eländi'e kropp i. Hva' ska' ja' ta' me' te'? Hva' ska' ja' ta' me' te'.

Så lade han ifrån sig geväret och suckade. Därpå glodde han mot en rätt stor rishög, hvilken låg ett litet stycke rätt framför honom mellan ett par granar, tittade förskrämdt och bäfvande. Då fick han nere vid marken under riset syn på något rödbrunt och ludet, som stack af mot det grå riset.

Lasse for upp, spanade oroligt omkring sig, lyddes en vändning och så snokade han upp ett fång ris mellan stubbarne och vrok det öfver den fläck i den stora rishögen, där han sett det ludna och rödbruna, samt tråkade åt det hela, omsorgsfullt och noggrant, som om det gällt att hölja en potatisstuka.

Sen gick han ånyo och satte sig på sin gamla plats vid stenen och fortsatte att sucka och grunna och lyss.

— Hur i helgotte ska' ja' begå detta?

Lugnt var där och tyst i skogen. En och annan gång stönade det i furutopparne och en enstaka ekorre gjorde ett skutt mellan ett par sviktande grangrenar. Annars syntes icke ett lif.

— Stafva har skulden! mumlade Lasse och stoppade ett par skrynkliga lingon i munnen.

Så gick han i tankarne igenom hela historien. Han påminde sig hur trefligt han dagen förut haft på skyttefesten och prisskjutningen i det nya skyttegillet. Något pris hade han visserligen inte fått, men det hade inte varit hans fel, utan den sabla »sjösantens», som gett honom fyra konjagare på fastande mage.

Därför tog sergeanten priset, fast Lasse nog, om inte konjaken kommit emellan, knöckt det. Ty en bjässe i skjutning var Lasse och det hade han alla dar varit ända se'n han var liten pojke. Förbaskade sjösant!

S. S

Det var just Lasses lust för jakt och skjutning, som låg så svårt emellan honom och Stafva. Något annat hade hon inte att häda och smäda och trakassera och pina honom för än det, att han inte kunde låta bli att löpa på jakt ibland. Och rakt inte kunde hon smälta att han skref in sig i skyttegillet, när det stiftades. Stafva var, kantänka, så vajen (= girig) och så jordevänd, att hon inte för sitt lif kunde fördraga, att Lasse satte bort någon tid med jakt och skjutning.

— Har ja' inte hundratals gånger sagt henne, att ho' inte skulle lägga sig i mina skjutaffärer! Har ja' inte sagt henne, att dä' evinnerliga babblet skulle sluta illa, och nu har ho'et, som ho' har'et', mumlade Lasse, där han satt och stirrade ut mellan trädstammarne och bergskrefvorna och den eviga grå mossan i skogen. — Förhärdade Stafva!

Så kom han vidare att tänka på kalaset efter skjutningarnas slut, på talen och skålarne, sexan, suparne och alla de rika håfvorna. Då drog ett litet matt leende öfver hans ansikte. Men det varade bara en minut. Det var bara som en endaste liten solglimt, som kom och slocknade i blinken. Han mindes ju tvärt därpå hemkomsten och Stafvas rysansvärda regemente, som hållit i tills dagningen. Det var många saftiga, beska och hårdsmälta ord, som störtade fram ur munnen på henne. Till sist hade Lasse förlorat tålamodet, ty han var väl inte mer än en människa han heller, och så hade han stampat i golfvet och lagt näfven i bordet och slagit ner ett par fat och svurit en repris och hojtat ett hojtande och frågat, om det inte var han, som skulle vara husbonde och om inte han »rede för rusthållet», som det heter.

Det hade inte behöfts mer förrän Stafva tog till lipen och sprang och väckte far sin i granngården.

Så hade gubbstuten kommit, uppretad och full-ljugen af Stafva. Han hade grabbat tag i skägget på Lasse med näfven och kallat honom en usling och fyllehunn, som förstörde boet, som sloge och illa handterade sin hustru och sköflade hemmet och gjorde barnen utfattiga med sitt förbaskade springande på skjutmöten med deras utsväfning.

— Gack åt helseke mä' dej och ta skjutety'a mä' dej, för så stor inteckning har ja' i hemmanet, att ja' kan köra bort dej, när du ä' en så'n fähunn! hade gubben sagt och stampat och ryckt Lasse i skägget.

Då hade Lasse sett det rödt framför sina ögon, det hade stockat sig så mycken vrede och förtrytelse i honom, att han var't nära att krevera. Han hade nappat till sig geväret och barkat ut till skogs. Han hade var't så ilsk, att han gång på gång tänkt skjuta sig, bara för att göra Stafva förtret och skaffa henne en ryslig hop samvetskval. I sådan desperation hade han gått och gått i skogen utan att veta hvart hundingen det burit i väg.

Så hade han slutligen kommit hit till denna stenen. Här hade han fått höra ett fnysande från grenarne där borta.

Först hade han trott, att det var Stafva, som sprungit efter och att det var hon, som pustade och fnös i sin vrede. Men när han tittat upp, hade han fått se en stor älg stå och gnida hornet mot granen i stor njutning.

Jaha, så hade geväret kommit till ögat och skottet hade gått och älgen hoppat till och fallit på hufvudet, innan Lasse tänkt efter, att älgjakten inte var tillåten. Fördömda älg! Hvem hade skickat bud på honom?

Först när han sett det ståtliga djuret vifta med de långa benen i dödsryckningen, hade han vaknat ur ilskans spänning, dragit sig till minnes jaktförbudet och risat ner kreaturet för att dölja det, i fall någon skulle komma.

Hundra bankos böter, skam och nesa. Hvad skulle han taga sig till? Skulle han skjuta sig själf på köpet och komma bort från hela subbet. Men det var ju otrefligt det också.

Anagga en så'n tillställning!

Men det var ju egentligen Stafvas skull. Hvarför skulle hon skälla så besatt, och hvarför i all världens tid skulle hon löpa efter gubbaskam och drifva Lasse från vettet och ut i hålskogen. Hur i attsingen skulle han nu begå saken?

Så satt Lasse och funderade hit och dit. Tankarne jagade hvarandra i skallen på'n, men det var endast dystra tankar. Och det var icke utan, att där icke dvaldes en hop kopparslagare också i Lasses arma skallemeja.

Dagen led och alltjämt satt Lasse vid stenen och suckade och grunnade och tittade sig omkring och bäfvade för att någon jägare med hundar skulle komma och vädra upp det förbjudna villebrådet. Jess, om en hade det hemma och i saltbaljan. Men hur skulle det väl kunna gå för sig. Och en orättfärdighet vore det. Nej, hellre anmäla sig själf.

Men dagen led och Lasse började förgås af törst. Visst vore han lika nöjd med att lefva, men att törsta ihjäl hörde i alla fall den dålige till. Det finge gå hur som helst, han måste ner till Fällebo bäck och dricka.

Lasse steg upp, kastade en orolig blick på rishögen, tog geväret och smög i väg mot hemhållet och Fällebo bäck, den han omsider nådde.

I närheten af spången lade han sig ner och drack i långa drag, och han höll just på som bäst därmed, då han fick höra:

— Jaså, du ligger där, din självmördare! Töcker du dä' ä' vettigt springa på dä' här viset, när en håller på att rent drunkna i gärning därhemma?

G. a S.

Det var Stafva, som kommit ner till spången i detsamma. Hon hade, kantänka, gett sig ut att leta efter mannen.

Lasse kom snart till henne och var hemskt lugn. Gärdet var nu riktigt uppgifvet, tyckte han.

— Jo, nu står det illa till, Stafva, och du har skulden.

— Jag! Hva' har jag gjort?

— Lefde du inte som ett vilddjur och körde ut mej?

— Hvem bad dej springa till skogs som en stolle?

— Men du retade mej så ja' ble toseter och nu har ja' i disperationen gått och skjutit en älg, och dä' kostar hundra banko — om det blir veterligt — förutom skam och nesa och kostnader! sa' Lasse.

Stafva blef i början alldeles perplex. Men när hon grunnat en stund, drog hon karlen in mellan ett par buskar och knäckte till att hviska med honom.

— Är älgen stor?

— Ja, han väger nog en femti pund.

— Har nå'n sett eller hört dig skjuta?

— Nä', inte som jag kan tänka, och älgen har ja' risat ner.

— Ligger han långt ifrå' allmän väg?

— Visst gör han dä'. Men vår egen timmerväg från bolagsskiften går fram ett stenkast därifrån.

Då drog Stafva ner Lasse på en tufva och snodde armen om halsen på'n och klappade och kysste honom, det giriga skrället, och hviskade länge och väl i örat på'n och gjorde upp en illfundig plan och gömde geväret i ett stenrös, så att ingen skulle se Lasse komma gående hemåt med något skjutetyg. Och så fogade de sig åt Larsbygget. Lasse såg dyster och ledsen ut. Stafva var som ett vinterny.

— Hvar har ni varit bägge? sporde folk, som mötte dem.

— Vi ha varit åt Skrikebohållet och försökt städsla en liten vintpiga, men dä' ble' lögn! upplyste Stafva.

— Nähä, svarade man, folk är minsann inte godt att få nu för tiden!

När Lasse och Stafva kommo hem, sa' hon:

— Smörj nu vagnen, så att han inte gnäller, så ska' jag laga te' kaffe och mat åt dej, stackare. Nu ä' ja' inte onder längre, för löckas detta för oss, så har du tjänt en reeler dagspeng i da'. Och då va' dä' ju en välsignad sak att ja' retade dej att skubba te' skogs. En nådig Gu' ha vi i alla fall. Går dä', kan vi ju sälja slaktekoa och ändå ha fullt opp med sofvel för hela året.

Lasse var i alla fall icke riktigt vid sig. Han kände det som om han nästan tyckt bättre om, att Stafva skällt och gått och anmält honom för länsmannen. Skam vete, om han inte hellre ville offra slaktekon till böter, än ge sig ut på det nattliga äfventyr, som Stafva gjort upp plan till.

Men hvad får en karl inte underkasta sig för husfriden?

När det sen blef midnatt och allt folket sof som stockar i gårdarne, knekade Lasse och Stafva med hästen för den nysmorda vagnen bortåt sin timmerväg. Månen var, gualof, i nedan. Och vid niotiden följande morgon låg älgen styckad uti det stora saltkaret i Larsbygget. Tarmarna voro nedgräfda i gödselstaden och vagnshäcken var tvättad, och Stafva gick omkring trött och andfådd, men blid och lycklig.

Lasse fick dock aldrig någon riktig smak för det där köttet.

— Det smakar fränt och beskt! lät han allt ibland.

— Du är en sjabber och en dumbom! Den som inte är om sig här i världen, får ingenting. Tacka du Gu', som fått en så'n hustru, som jag är. Hade jag inte var't, skulle du kanske fått plikta och gå te' stor förlust och ryslig skada. Nu ha vi ju gjort en stor vinst i stället. Hå, hå, ja, ja! Hur skulle dä' väl gå mä' de usla karlarne, om di' inte hade oss kvinnfolk, som styrde! gormade Stafva.

Lasse hade en annan åsikt. Men han sa' ingenting.

En stukad mormon.

En kväll korsfäste de sabla pojkarna i Hallingenäs by en sådan där mormonapostel. Ja, det vill säga, att de togo inte lifvet af mormonen, men de spikade i alla fall upp honom på en la'gårdsvägg, alldeles som man spikar upp ett kalfskinn till torkning, och förskrämde till den grad den »helige», att vi väl, gu'alof, för en längre tid blir af med bå' honom och hans stallbröder här i trakten.

Och det säger jag, att på samma sätt borde man göra öfverallt med de förhärdade mormonprofeterna från Utah, hvilka söka locka från oss våra rödblommiga och raska töser. Ty här finns, min själ, inte fler flickor i landet än dem vi fasligt väl behöfva självfva.

Järn och fläsk och ägg och smör och Wallenström ha vi råd att exportera. Men töser produceras här inte stort mer än till husbehof.

Därför äro vi stort tack skyldiga Hallingenäspojkarna, för att de skrämde mormonen åt helsefyr. Den bravaden afplånar en stor mängd af pojkarnas många synder, dem de eljes stundom gång efter annan låtit komma sig till last.

— — — —

För cirka tio år sedan rymde Karl A'gust i Hallingenäs Smeagård till Amerika, sedan en fattig torparflicka gått i sjön för hans skull. Det blef en faslig uppståndelse i grannhället, när detta hände, ty Karl A'gust hade varit en ganska from pojk, och där var ingen, som trodde honom om att ha bedragit torpartösen.

Men i det lugnaste vattnet går ju de största fiskarna. När de hittade flickan och brefvet, däri hon skrifvit om sin synd och Karl A'gust skuld, packade denne in och drog sin väg.

Se'n hördes det ingenting af honom på flerfaldiga år, tills han omsider en dag skref ett bref till sin gamla mor och omtalade, att han fått ett nytt sinne och att han nu inte lefde för

annat i Amerika än för att rädda sina landsmän från det stora fördärfvet och vinna dem åt »det rätta evangeliet».

När den gamla gumman i Hallingenäs undfick detta bref, grät hon af glädje och vankade omkring vidt och bredt med sitt bref och lät folket i gårdarna läsa det.

— Det är så godt som en dålig predikan, sade människorna och gratulerade gumman till att ha en sådan religiös son.

Strax efter jul samma år kom Karl A'gust plötsligen öfver till Sverige och dök upp i Hallingenäs.

Vi hade ju läst hans bref, och därför blef han mottagen ståtligt och vördsamt, som om han varit en riktig predikant. Öfverallt blef han väl upptagen, men han trifdes bäst i de gårdar, där de hade unga döttrar eller raska pigor. Det var emellertid ingen, som kom på honom med någon slags världslig kurtis. Nä, gubevars. Han talade endast i andliga ting med töserna.

Hvar det hölls någon samling eller bibelförklaring, träffade man på honom. Han gick med bå' Wallenströmmar, Ekmaniter, baptister och syndfria och lyddes på allt och var uppmärksam. Men han såg städse ledsen ut och suckade. Själf uppträdde han aldrig till att börja med, fast han medgaf, att han var missionär och ingenting annat.

Frågade man honom, hvarför han var så ledsen, svarade han, att han kände det, som om hjärtat ville brista i honom, emedan allesamman här hemma hade det så oriktigt i andligt hänseende. Han hade själf var't ute och vankat på samma villovägar han också, ända till dess han träffat på »de sista dagarnes helige».

— De öppnade mina ögon för den rätta sanningen och för det stora ljuset! suckade Karl A'gust.

Hvari den rätta sanningen och det stora ljuset bestode det talade han emellertid inte om för oss karlar. Men för fruntimmerna tycktes han så småningom hafva uppenbarat en del, ty med dem höll han enskilda möten tidt och tätt.

Snart föll än den ena och än den andra till hans parti. För Karl A'gust var en stilig karl och grannklädd och kunde titta på ett underligt sätt på töser. Det var liksom magnet i blicken på den sablarnes karlen. Han hade något af ormalist i sig. Men det var, som sagdt, ingen möjlighet att komma på honom med några rena skälmstycken eller med något ledt. Och ute på landet ville en ju inte gärna anfäkta en »missionär».

Pojkarna blefvo i alla fall mer och mer besatta, ty deras ungdomsflickor började dra sig, den ena efter den andra, och tya sig till Karl A'gust och till hans möten i stället för att möta sina ungdomspojkar om kvällarna. Hvadan det naturligtvis blef ett stort

gny ibland de unga männen, särdeles i Hallingenäs, där Karl A'gust ifrån Amerika härjade värst.

— Hvarför den dåli'e försöker inte herr mesjonären vända om pojkarna, frågade ibland det äldre folket.

— Jag omvänder flickorna först. De ä' mindre förhärdade, och sen hjälpa de till att rädda den manliga ungdomen! suckade Karl A'gust.

Men en kväll, när den smilefine »missionären» hade ett stort möte hos änkan i Dopparegården, smögo sig nio stycken Hallingenäspojkar dit för att spionera och utforska, hvad de hade för sig. Pojkarna voro alldeles galna, ty det hade sports, att Karl A'gust fått order att resa tillbaka och att en hel hop töser beslutat sig att följa med honom till den rätta församlingen i Amerika.

Alltså ställde sig pojkarna på lur vid fönsterna i Dopparegården och lyddes till Karl A'gusts predikan.

I början blefvo de perplexa, för Karl A'gust talade om ett härligt land, dit de skulle resa, om Zion, där alla kvinnor blefvo »beseglade» af män, om den stora staden vid Saltsjön, full af tempel och glädje och rolighet, där alla flickor varda »mödrar i Israel».

På det viset talade Karl A'gust, och flickorna, som hörde på, voro röda af längtan och alldeles ifrån sig samt sjöngo och stampade:

»Fyllda af glädje till Zion vi gå.
Till Babylon, till Sverige vi säga farväl.
I Efraims land ska vi fröjda vår själ.»

Men då de sjungit på den sången en stund, sa' unge Sven Anders:

— Nu ha vi, gualof, den helgotten fast. Dä' ä' som ja länge trott. Han ä' en mormonapostel!

— Ä' du ryss rasande? Ä' han mormon? flåsade de andre.

— Vesst! Hörde ni inte, att han talade om Saltsjösta'n, om »beseglingen» och om Efraims land och om Zion?

Jo, nu begrepo de schäsen. Och jag ska' säga, att där blef humör i gossarna, när de fingo klart för sig, att en mormon ville dråsa af med de likaste flickorna.

— Ska' vi inte klå honom tvärt? fräste de ifrigaste.

— Nä', vi ska' inte göra hemgång. Men skaffa ihop lite spik och en hammare, så ska' vi nita fast aposteln, inte ve' ett kors, för dä' vore för hedersamt för honom, utan ve' fähusvägga! sa' Sven Anders.

När mötet var slut och Karl A'gust kom ut på förstubron i sin långa amerikanska rock, som hängde som ett bolstervar omkring honom, foro pojkarna på'n så kvickt, att flickorna inte hunno

hjälpa honom. Och fem minuter efteråt hade de krokat upp honom vid la'gårdsväggen midt emellan marken och takhöhåfren. Skor hade aposteln så långa som kanoter, så att pojkarna gladeligen kunde spika fast fötterna på'n vid väggen, utan att spikarna rörde hans tår. Armarna flängde de ut och slogo fyrtumsspik genom kappan och »beseglade» Karl A'gust, fast och bastant vid väggen, där han snart hängde och såg ut som en hisklig och vidunderlig flädermus.

Men under hela tiden häfde profeten ur sig de rysligaste förbannelser och så många eder som finns på såväl vårt som engelska och i svensk-amerikanska språken.

— Ska' du inte ge dej iväg te' Zion nu, din förbaskade mormon? hånade pojkarna.

Karl A'gust framkallade afgrundsandar, icke bataljonsvis utan i legioner och milliardertal.

— Ä' han mormon? flämtade flickorna.

— Vesst, vesst! Har ni inte begripit det? röto gossarna.

De stackars flickorna höllo på att svimma. De drogo förklädena för sina ansikten en stund. Men snart grepos de på samma gång af raseri och sprungo fram och spottade på missionären, som hängde på väggen och svor.

— Tvi dej, din ledinge! Jo, nu begripa vi ditt hela tal. Tvi, tvi — tvi dej i evighet! spottade de.

Sen togo de hvar sin pojk under armen och gingo dädan.

Hur änkan i Dopparegården sen fick bort aposteln från sin fähusvägg, det vet jag inte riktigt. Men samma kväll for han sin väg.

Och nu vore det väl, om alla gossar i riket förstode att lika kraftigt som Hallingenäspojkarna skydda sina flickor för mormonprofeter.

Jordbäfning i Spinkamålen.

På bröllopet nere i Åsafällan kom pratet ibland annat att falla på den grufliga olyckan, som timade i Galveston. Och Sven i Vraket, som läst vidlyftigt om den förskräckliga händelsen, lade ut'et, så att det ryste i oss karlar och så att flera af fruntimren togo fram de stora gråtenäsdukarne och begynte att snyta sig samt ansträngde sig med att försöka lipa en liten repris.

Gustaf i Sonakull gjorde ett litet tal öfver saken och bad, att vi skulle vara förvissade om, att Galvestonsborna antingen fört ett osedvanligt syndalif eller också hade deras fäder låtit någon mera ovanligt rödglödgad synd komma sig till last. Annars hade stormen och floden icke kommit dem så hastigt uppå, försäkrade han samt förmanade oss gästabudsfolk att hålla oss i skinnet och fara varligen, sedesamt och ärliga fram samt hafva Galvestones ändalykt för våra ögon och sinnen.

Gustaf hade rätt och hans tal gillades af oss allesammans. Det kom också fram i rätter tid, ty vi började just bli liksom ett grand högmälda och rika och högfärdiga, när talet om Galveston kom i stånd. Mot slutet af ett dundrande kalas, där det går hederligt till med afseende på mat och dryck, bli nämligen vi bönder alltid högmälda, starka, rika, arga, snarstuckna och högmodiga. Det är, gunås, en sanning, som vi inte kunna disputera bort, rätt hur stora »abekater» vi äro.

Talet om Galvestons-olyckan och den tillämpning, som Gustaf i Sonakull med ledning däraf gjorde, åstadkom därför, att vi stämde ned tonen ganska betydligt och iakttogo ett saktmod, som var mycket ovanligt att finna på ett gille i Åsafällan, där annars inga ledsamheter pläga hvila.

Pratet föll stilla och anständigt en lång vändning samt rörde sig om jordbäfningar och syndafloder och cykloner och åskslag.

Hvar och en hade alltid någon hemsk händelse att draga fram, så att det började bli riktigt kusligt i stugan. Fruntimren suckade och krängde med ögonen och fläktade med de stora gråtnäsdukarna, som om de varit på ett jordöl i stället för på ett regelrätt bröllop, som kommit till utan tvångsmål eller påtryckning och emellan två personer, som förde lika mycket i boet bägge två, så att ett mera välvuret hjonelag knappt kunde tänkas.

Det var därför riktigt väl för stämningen i bröllopsgården, att Jonas på Fällan till sist kom att tala om jordbäfningen och dundret och ljungeldarne i Spinkamålens skog. Annars hade vi ju inte fått något trefligt på kalaset, undantagandes maten och drycken, förstås. Men till och med de håfvorna smaka bättre, när man får skråla och skratta ett grand. Dock med värdighet, begrips.

Jo, den gode Jonas, som är en gammal hederspistol från den tiden, som gubbarne kalla den »reela och goda», talade om en inte så oäfven jordbäfning, hvilken härjade en afton i Spinkamålens skog i början af femtitalet.

Numera skulle något sådant inte kunna inträffa, ty här finns inte längre någon skog, under hvilken jorden kan bäfva.

— —

En sommarafton — förkunnade Jonas — satt gästgifvaren i Spinkamålen ute i sin förstugukvist och var väldig bland sina kunder. Ty bönderna i trakten plägade på den tiden, gunås, tillbringa sina aftnar på krogen. Och många af dem voro så ihärdiga med sina Spinkamålabesök, att gästgifvaren till sist tog gårdarne ifrån dem på grund af reverser, som de utfärdat, och för hvilka de tagit brännvin i valuta.

Så hade det t. ex. gått för Jösse Norregård. Hans vackra skog, som låg ett stycke öster om gästgifvargården, tillhörde nu krögaren. Jösse hade under dagarnes längd vändt hela det ståtliga skogsbeståndet i trallarevatten.

Nå, gästgifvaren satt, som sagdt, i sommaraftonen och skroderade bland kunderna om huru hans ägor ökades, medan hans grannars förminskades.

— Rör på glasen, gubbar! komderade han tidt som oftast.

Rätt som man satt där och pokulerade, brakade det till på ett förskräckligt sätt borta i skogen.

— Hva' in i hundingen va' dä'? stammade gästgifvaren och skulle bleknat om nosen, därest det varit möjligt.

— Ja, hva' va' dä'? sa' de andra gubbarne och glodde och gapade bort åt skogen, hvars toppar syntes i fjärran.

I detsamma förnams en ännu värre skräll därifrån, och gubbarne sågo i detsamma, hur en trädkrona liksom höjde sig midt i en rökpelare.

— Herre Jess, elden måtte väl inte va' löser i skogen? skreko männen.

Men när de tittat en stund och ingen vidare rök syntes, begrepo de, att det inte var någon skogsbrand å färde.

De bara gapade och förstodo intet. Men efter en stund brakade det till ånyo, och se'n skrall det gång på gång med kortare eller längre mellantider. Vid hvarje skräll höjde sig något af de högsta träden och en lätt rök steg mot skyn.

— Dä' är bestämdt själfvaste skam och ingen annan, som kom-

mit lös i skogen. Röken ser ut som svafvelånga! hviskade Bengt i Fåfängan och darrade som ett asplöf. Gästgifvaren sjönk förkrossad ner på en bänk i förstugukvisten och bara stirrade och skakade som om han fått frossan.

Några minuter var det lugnt, men så brakade det till på nytt. Och allt hårdare blefvo smällarne.

— Skicka efter den gamle kyrkoherden! flämtade gästgifvaren.

Så kom hustru hans och pigorna ut bland karlarne och ökade förskräckelsen med sitt vrål och sin gråt. Isak i Målen tog i alterationen flaskan och glasen, som stodo på bordet och slängde hela härligheten i backen, så att brännvin och glasbitar yrde vida.

— Dä' var rätt gjordt! skrek gästgifvarmoran. Jag har länge trott och anat, att skam te' sist skulle ta oss för dä' här brännvinsväsendets skull. Eller har ja' inte sagt dej tusen gånger, att dä' inte kan gå löckligt så som du fyller gubbarna och lurar dem, när de bli ösfulla och har dom te' att ge dej reverser och — — —

— Tösst hustru! Dä' ä' kanske stensprängare! lät gästgifvaren och vred sig som en orm på bänken.

— Stensprängare! Nähä, du Johannes, dä' här ä' nok värre än så! Dä' ä' säkert förödelsens stöggelse och syndastraffet, som kommer. Och inte tiger ja' heller, för dä' behöfver ja' inte. Herre min skapare, hör du inte, hur dä' skräller och brakar, och sir du inte, hur trädtopparne yra i luften. Tror du inte, ja' vet, att du lurade Jösse på den skogen. Hva' har du nu för nötta utå dä' knepet? Bättra dej, din brännvinstratt, innan skam hinner hit fram, så vänder han kanske om, innan byggningen springer i lufta. Rif sönder en hop dåliga och orättfärdiga reverser och tappa ut brännvinet och ta te psalmboka, din välsignade rackare, innan dä' blir för sent! Och bekänn dina synder och slå ut den svenska rommen! Huj, hör du inte, hur dä' skräller och skräller. Skynda dig med bättringa, innan det blir för sent! skrek käringen och ruskade gästgifvaren i axlarna och skuttade som en tätting omkring honom.

— Ja, dä' ä' kanske det säkraste! Kom och hjälp mig ett tag, karlar, suckade slutligen mannen.

Så hjälptes de med skälfvande lemmar åt att rulla ett stort brännvinsfat ur boden. De läto sedan innehållet rinna ut i ett dike, och medan tunnan låg där på backen och kluckade och spydde ut brännvinet, stodo gubbarne med knäppta händer omkring henne och bättrade sitt lefverne. Främst bland dem gästgifvaren. Sedan hällde de ut de »svenska rommen», ty gästgifvaren ville, att bättringen skulle bli fullständig.

När detta var gjordt liksom upphörde jordbäfningen, hvilken hållit på ungefär en timmes tid.

Nu gick det emellertid kvart efter kvart, utan att en enda smäll hördes af.

G. S

— Där sir en, hva' bättring duger till! sa' gästgifvarmor och frågade, om inte karlarne ville ha en kopp kaffe att styrka sig med.

— Nä' tack, dä' smakar så kvalmigt, när en inte har nå't att hälla i'et! genmälde Bengt i Fåfängan och undrade, om det kunde va' farligt att gå bort till skogen och titta på eländet.

Men det tordes de andra inte vara med om.

— Dä' ä' nog säkrast att hålla sig därifrån några dar! mente gubbarne och tyade sig omsider tysta och bäfvande mot sina hem.

Men gästgifvarens spänning hade varit så stor, att han måste läggas mellan lakan i flera dar. Och medan han låg sjuk, lät han korsa och till utgifvarne återställa flera af de många reverser, som han hade i sin chiffonierslåda.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Bröllopsfolket i Åsafällan tyckte, att detta var en underlig händelse, och med stor uppmärksamhet hade vi afhört Jonas.

— Nå, var dä' verkligen en riktig jordbäfning, som grasserade i skogen? sporde vi.

— Åh, hundingen, log Jonas. Ett par hemmasöner, som blifvit ilskna på gästgifvaren för att han varit oförskämd mot deras fäder, hade köpt sig ett pund sprängkrut. Se'n borrade de en hop af de likaste träden i skogen och laddade dem hårdt och rejält och sprängde dem det ena efter det andra, väl en femti stöcken. Jag ska' lofva er med, att dä' small på folkavis såsom de värsta kanonskott, så det var inte underligt, att gästgifvaren bäfvade en vändning.

— Gjorde han inte sak af'et och stämde pojkarna?

— Dä' tordes han inte. Man var rädd, att de i så fall kunnat spränga hela Spinkamålen i vädret, och för resten var dä' inte så stort värde uti skogen på den tiden.

— Ha, ha, ha! Det var det likaste vi nå'nsin hört, grinade vi omkring kalasbordet.

— Men ifrån den stunden gick gästgifvaren och liksom grubblade ända till sin död. Han var inte densamme som förr. Han blef tyst och dyster och inåtvänd. Allt hvad han tappat ut och reverserna, som han korsat, lågo honom, förstås, hårdt uppå, lät Jonas i Fällan.

— Ja vesst! Men dä' var rätt åt den smörjelen i alla fall, grinade vi.

En ödesdiger potatislår.

Tjo! Det var marknad nere i Vrålebo, och om man befann sig på en af de kullar, hvilka kransa marknadsslätten, såg man därifrån ingenting annat än kreaturshorn och människohufvuden, hvilka rörde sig af och an. Och ett stort skrålande uti allehanda tonarter utgick från platsen därnere.

Moderna landthushållare, efter alla konstens regler utbildade i Alnarp och Ultuna, härligt klädda i gråa kostymer och ridstöflar, trängde sig fram mellan kreaturs- och människohoparne och bekikade med kännareminer boskap och töser.

Länsmannen skred bredbent omkring och talade ljufliga till dem, som hade något inkasseringsuppdrag att anförtro honom. Men han röt och svor och dök emot sådana, som i trängseln och hastigheten icke mäktade komma nog fort ur vägen, där den väldige drog fram.

I bortre kanten af marknadsträdan stod Johannes i Påbo vid en stor potatislår, och kring honom var mycket folk samladt. Johannes hade brynstenar och sännor till salu i den låren, sa' han.

Denna lår var emellertid en besynnerlig tillställning med två bottnar. Öfverst lågo, som sagdt, en hel del brynstenar, men rummet därunder var fylldt med halfstopsbuteljer, innehållande det raraste och starkaste brännvin.

När nu gubbar och drängar kommo dit bort, ställde de sig bredvid Johannes och tittade på sännorna.

— Hva' kostar stöcket?

— En å femti!

— Här är jämna pengar!

Johannes synade mynten, stoppade dem i fickan och tittade sig omkring. Såg han då inga sexmän eller nå'n annan misstänkt person i närheten, rände han in näfven igenom en liten lucka, som fanns i låren och hvilken han städse skylde med sin kropp, samt nappade fram en butelj, hvilken som en blixt rann ner i köparens ficka.

— Där feck du dej en reel sänna för godt pris! log Johannes.

— Gualof för dä'! genmälde den lycklige och smet undan.

Johannes gjorde storartade affärer.

När länsman kom dit bort, vek folket pliktskyldigast undan.

— Hva' har du att sälja, din gamle lurifax? röt befallningsman.

— Gu' bevare komsarien, ja' har lite brynstenar å sännor, som

ja' tänkte vänna å, så jag finge ett grand te' hjelpes te' å köpa mej ett litet höstaslakt! Och Johannes tog hättan i näfven och ställde sig ödmjuk och beskedlig med ryggen emot hålet i låren.

— Men det är väl ingen, som köper sådant på hösten? Sännor ska' väl säljas på vårsidan och emot slåttern, mente länsman.

— Å, mina varor ä' så särdeles bra, så di gå vid hvilken ti' som helst, log gubben.

— Jag trodde, att en sådan gammal rackare som du icke vändes med annat än smörja och skräp.

— Smörja och skräp! Komsarien kan fråga hvem som helst utå' folket, som köpt mina varor, om här nå'nsin kommer en endaste käft, som har sännor mä' ett så'nt skarpt bett i som i mina. Nä', må'tro, ja' har dä', som biter!

— Ja, dä' håller streck! lät folket.

— Nå, så lycka till god marknad! sa' länsmannen och drog sina färde.

Men Johannes sålde med kläm. Nere vid åsvängen, dit aldrig något folk vankade, hade han ett stort ankare fördoldt och hans tre pojkar tappade och buro »sännor» i sina långa kappors många fickor samt smusslade in dem i låren i mån som lagret där utrymdes. Det gick som en dans och ett urverk.

När det led framåt middagstiden, stod länsmannen och ref sig i håret och kunde inte begripa, hur det kom sig, att marknadsfolket fyllnade så besatt.

— Hvar skam i våld får människorna fyllet ifrån? Si, hur di ragla lite' till mans! Snart ska' väl di kreaturen börja slåss! sa' han till en sexman.

— Di ha nok haft trallarevattnet mä' sej hit. Nästan hvarenda en har en botell i fickan, genmälde vakten.

Länsmannen ref sig fortfarande i hufvudet och svor en flänga och undrade, hur det skulle aflöpa.

I detsamma kom Isak i Lerhagen raglande förbi med en säck äpplen på ryggen, och befallningsman högg honom i kragen.

— Du ä' ju full, din drummel!

— Tommer kan ja' väl inte va'! tillade Isak.

— Stå inte och gör dej kvick, din dumbom, för då får du smörj! Du är ju öfverlastad!

— Ja, vesst ä' ja' öfverlastad. Och dä' ä' inte unnerligt, när ja' ska' bära på en halftunna sötäpple. Dä' sa' ja' käringa också, att ja' skulle bli öfverlastad och att ja' hellre skulle kört säcken mä' stutarna bort te' honom, som köpt frukta å' mej. Men ho' lät, att ja' inte va' för go' å bära påsen. Och nu ä' ja', ta' mej attan, öfverlastader, befallningsman lelle. Men dä' ä' min egen kropp, som ä' ansträngder och dä' ha' väl ingen lag med att göra.

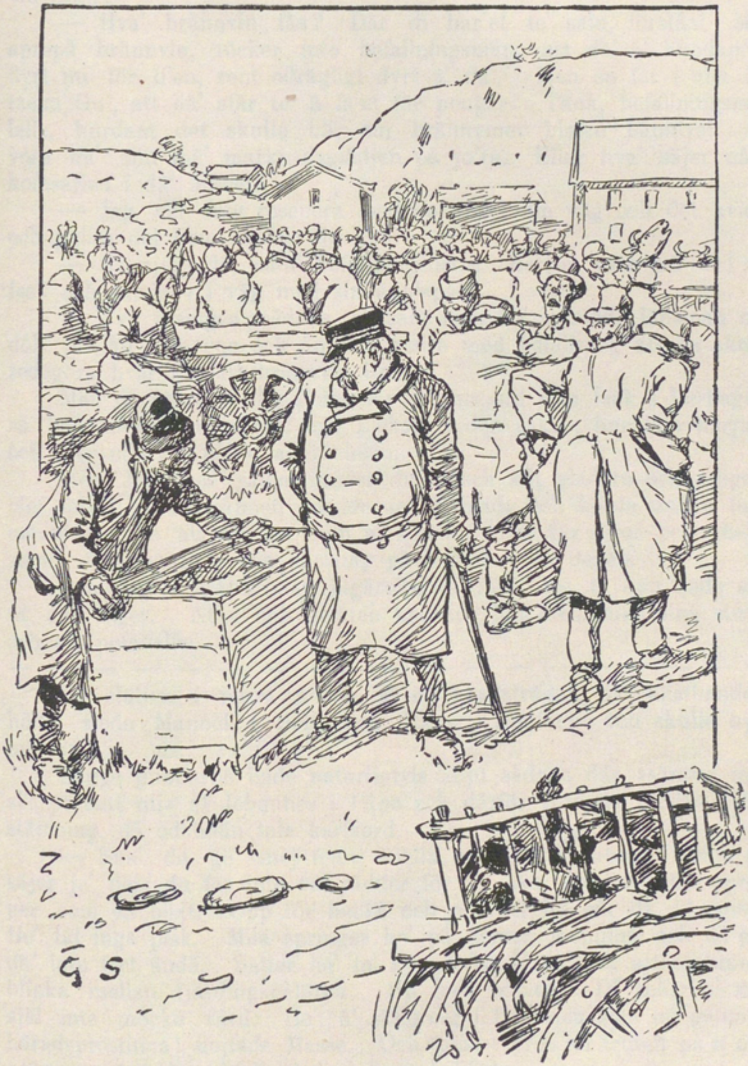
GS

— Tiger du inte, din oxe! Jag frågar hvar du har fått brännvin ifrån!

— Hva' brännvin fås? Där di har'et te' salu, förstås! Men aprepå brännvin, töcker inte befallningsman, att dä' ä' hundan så dyrt nu för ti'en, rent odrägligt dyrt ä' dä'. Men en får i alla fall tacka Gu', att dä' står te' å få'et för pengar. Tänk, befallningsman lelle, hurdant det skulle bli, om brännvinet blefve bannlyst. Då vore dä' slut mä' marknadsglädjen på jo'ra. Eller hva' säjer nådi' komsarien i dä' ämnet?

— Jag vill inte resonera med dej. Gå din väg och det kvickt och pallra dej hem så fort du kan.

— Så ajöss då, nådi' befallningsman! Herren vare mä' er! sa' Isak och ramlade i väg med sin äpplepåse.

— Tvi tusingen sådana rackare dom ä'! spottade länsman och dök på än den ene och än den andre med befallning att de skulle redogöra hvar de fått brännvin ifrån.

Men de svarade alla i ungefär samma stil som Isak i Lerhagen, så befallningsmannen blef inte klokare i den saken, hur han härjade och svor och röt bland allmänheten.

Men Johannes sålde immer badd och allt gladare och roligare blef folket. Länsmannen gnodde och ordnade och körde undan fulla människor, så att svetten rann af honom. Det var »tjo» och »hej», stamp och dansande och karlatag på Vrålebo den dagen.

Johannes i Påbo, den illgärningsmannen, log, ty han hade sålt ut sitt lager. Nöjd och belåten knekade han hem med sina stutar och sin potatislår.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

På slätten i norra änden af marknadsträdan, där hästhandeln hölls, stodo Manuel i Sobo och Masse i Snufvebo och skulle byta märrar.

Bägge gubbarne hade naturligtvis köpt sådana där »sännor med skarpt bett uti» af Johannes i Påbo och därför voro de, förstås, i den stämning, då odalmän tala karlaord.

— Ska' du ge' mej femti imella, så hit mä' labben! Men ett säjer ja' dej: du får inte va' rädder för att åka, för mi' märr springer som en blixt. Opp för backe och ned för lid går dä' likavuret. Ho' tål inga pisk. Mila springer ho' på femtan menuter, och då går dä' inte fort ändå. Sätter ho' te' riktigt, så ä' dä' löx att en hinner blinka mellan fjärdingspålarna. Hit med näfven! Di' märr ä' min själ inte möcke värd. Ho' ä' stummer i bakdelen som en gammal häradsprostinna! hojtade Masse. Och snuset yrde ur truten på'n och »sännan» tyngde och dinglade i hans bakficka.

— Säj inte mer än du kan stå till, Masse, för ja' vet nock attsingen, att di märr altererades utå kvarka i våras. Och ett öfverben har ho' på vänstra frambenet, och soländt är ho', och så håller

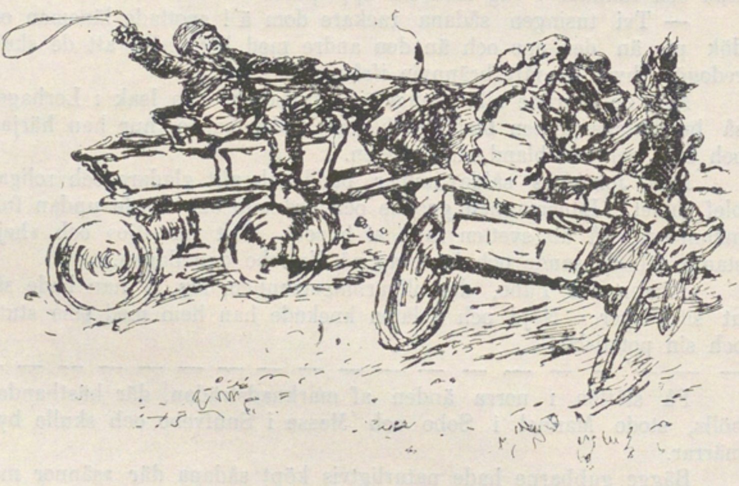

ho' sej allti' tommer och ser skriner ut. Och ovaner ä' ho'. En kan bara åka lite i lätto mä' henne. Tacka vell ja' då min. Åtti pund' är leksaker för henne att dra' opp för Stackebo brinkar och dä' i traf ändå. Jämna kast så får dä' gå! Men så långt kan ja' sträcka mej, att ja' består en rejäler köpeskål. Men inte ett öre ger jag i mellangift. För resten ä' ja' inte rädder för att köra i kapp mä' dej. Opp mä' dej, så barka vi åsta' en halfver fjärdingsväg! Du ska', min själ, få si, att min inte ä' så lamer i bakdelen som du tror, braverade Manuel och ryckte i tömmen och kittlade märren i sidorna med piskskaftet för att få henne att se pigg och yster ut.

— Nå, så kör te' då! Vi åka inte jämsides länge, utan ja' får väl säja ajö te' dej, för inte får ja' si dej mer, äss vi ska' köra kapp. Häf opp mej i sätet, pojkar, för skam te' säjandes ä' ja' inte liksom lite' fuller. Men dä' ä' inte marknad hvar da' och fullare ä' ja' inte, än ja' kan köra kapp med hvem hundingen som helst i hela Sveriges rikes lann! lät Masse.

Och så vältrade några drängar opp honom i sätet. Sammalunda fingo de ock göra med Manuel, hvilken under sina ansträngningar att sitta upp, blef liggandes på magen som en skålling tvärs häcken.

Så satte de omsider i väg med piskorna i högsta hugg. Gubbarne körde kapp.

Manuel hade emellertid de rätta tagen i sig. Så snart Masse skulle köra förbi honom, vred han sitt ök på sned och stängde vägen för honom. Härs och tvärs öfver vägen gick kapplöpningen under hojt och skrik. Men Masse var inte mänska att komma förbi Manuel. Då blef han väl till sist ursinnig och barkade på Manuels åkdon så att båda deras hjul trasslade in sig med hvarandra, och hästarne stötte ihop. Man såg dem ett ögonblick i en enda röra, men strax efteråt försvunno hästar och gubbar och åkdon i det stora diket vid vägen.

Där fick man nu ett grufligt besvär med att plocka fram människorna och djuren. Man måste skära sönder selarne och vånnas förfärligt innan härfvan kunde redas ut, så intrassladt var det.

Masse hade knäckt ett refben och Manuel hade fått högra axeln ur led. Bägge jämrade sig ömkligen och gåfvo hvarandra skulden.

— Dä' var du, din förhärdade Massaknöl, som rände på mej och ställde till hela eländet! pustade Manuel.

— Var det kanske inte du, din bandit, som kom opp mä' kappkörningen, och var dä' inte du, som körde oärligt, kanske. Jo, du är rota och upphofvet och du får betala kalaset, dä' ska' ja' visa dej!

Manuel låg tyst en stund på dikesvallen och grinade illa. Men rätt hvad det var upplät han sin mun och yttrade:

— Om inte Johannes i Påbo kommit här mä' sin förbaskade potatislår, hade det varit ogjordt!

— Ja, måntro dä'! lät folket och transporterade bort kapplöpningsmännen och deras spolierade grejor.

Då gräto bå' Masse och Manuel och svuro på, att de aldrig mer i sitt lif skulle komma när mera beskrifne potatislår.

Feststämning.

Det innevarande året hade varit ett ganska förträffligt år.

Hade vi kanske inte haft en dråplig vinter med godt före och grofva körförtjänster? Jojomen! Vi förtjänade så, att käringarna kunde få sitta vid spisarne och koka kaffe och dricka och doppa och babbla ifrån solens uppgång allt intill nedergången.

De voro därför vid ett jämt och bra humör, hvilket tillskyndade oss karlar frid och mycken sabbatshvila.

Så fingo vi en gynnsam vår och ett duktigt växtväder under sommaren med lagom regn och tillräcklig rotablöta, när sådant tarfvades.

Rågen fingo vi in på folkavis, utan att han döptes af en endaste regnskvätt. Sammalunda ock kornet. Hafren blef dråplig och det såg ut som om vi äfven skulle få in honom utan äfventyr. Potaterna svällde i fårorna öfverallt, så att det var en lust och fröjd däråt.

Skulle vi då inte vara glada och visa vår tacksamhet emot en mild försyn medelst hedersamma och anständiga skördefester under ett sådant år.

Visst skulle vi det! Sådant är rätt och tillbörligt. Och om vi vid sådana tillfällen skulle sväfva ut ett litet grand, bör ingen häda eller fördöma oss för den sakens skull.

Det är minsann så sällan den betryckte jordbrukaren nu för tiden har anledning att jubilera, att det vore mer än skam, om man missunnade honom den glädje han kan erfara, när en god äring händelsevis belönar hans myckna möda.

Jag vet nog mycket väl, att här finns folk, som än i dag språka vidt och bredt om den skördefest, som vi det året firade nere hos Salomon i Genafä.

Jesses, vi förde intet syndalif, såsom det säges. Allt gick reelt till, fast vi inte sjöngo eller drucko te, utan åto och drucko på gammaldagsvis och höllo tal och hurrade såsom det skall talas och hurras, när karlar och storgubbar komma tillsammans för att festa och hålla tal.

Ja' protesterar därför i evighet emot, att vi förde något egentligt syndalif i Genafä den aftonen. Tvärtom! Vi åto som karlar, sjöngo som utlärda klockare och höllo tal såsom de värste riksdags-

män, fast en hop smulgråtar och skråar, som inte har så pass egendom, att de kunde få vara med den gången, nu skälla efteråt och kolportera ut, att vi vände oss som tosingar och slogo sönder fat.

Det är då sorgligt, hvad en del människor kunna vara dumma och begripa litet.

Liksom inte hårdvallsgubbar och fjärdingsbönder skulle veta att skicka sig bättre än en hop skrådalingar, hvilka inte äga annat än smålappar af den jord vi bo på och som föder oss alla.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Salomon i Genafä hade gjort en stor mossodling, som kostat många pengar och vi hade gått i borgen för honom i så många banker, som finns i orten.

Nu hade han en djädrans vacker hafre växande på mossen, och då var det ju bå' vackert och klokt af honom att han ställde till ett bastant kalas och visade folk och oss borgensmän, att saken hade gått bra. Ty vi hade nog lite till mans gått och var't liksom rädda för att Salomon slagit på för stort och fördikat sej i mossen, så att vi kanske finge betala en hop pengar för hans experiment.

När vi nu emellertid kommo dit och fingo se, hur hafren vajade utåt plöjorna, lång och välmatad och lagom tjock, blefvo vi glada. Och hvem kan undra på det.

Och ingen kan heller förvånas öfver, att denna glada stämning tilltog i styrka, när vi sedan bänkades omkring hästskobordet i Genafä.

Anagga den Salomon, han vet hur det ska' gå till, ty han har var't med en gång i pröfningsnämnden och var't bjuden hos själfva landshöfdingen.

Medan vi karlar voro ute och tittade på mossen och grödan, hade Salomons hustru hand om våra käringar, som hon bedårade med kaffe och piccardon, kan tänka. Och ni kan nog förstå, hur vi skulle känna det, när vi bänkat oss vid bordet och hvar och en af oss fick se sin egen käring sitta precis midt emot på innersidan, nyter, fin, vin- och kaffedoftande.

Det var en ren lust, ty de sabla gummorna voro uppspelta och tittade öfver på hvar sin gubbe, precis som de brukade göra i fästmötiden.

Så kom där in fat på fat och det åts på folkavis. Men det var långt ifrån att där öfvades dryckenskap. Ty Salomon är inte den, som sätter sig upp mot nuvarande seder och bruk, hvilka bjuda, att inga starkvaror få synas på bord. Utan han hade, såsom sedvänjan nu är, ställt dem i den lilla förstukammaren och hängt en schal för fönstret. Innan vi satte oss till bords, skulle vi förstås dit in och — snusa, och se'n skulle vi dit och snusa för hvarje rätt, ty

vi voro besynnerligt nog snusare allesammans. Och det var djädran hvad det snusades. Det är, kan tänka, oanständigt att snusa vid matbordet.

Men gummorna, hvilka, som sagdt, voro vid godt humör, stöttes inte genom det jämna springandet, utan logo bara så kärligen och sa':

— Tvi, sådana snusmumrikar ni ä'! Men det är i alla fall vackert, att ni inte ta' fram den otäckheten i fruntimmers sällskap eller vid matbor'et.

Och så plirade de sabla käringarna med ögonen och hötte åt oss med sina små knubbnäfvar.

Men ojäst vin får drickas öppet och ärligt, utan att den, som sätter fram'et eller förtär det, behöfver bli dömd till den eviga pinan.

När därför Salomonskan satte fram fyra vattenkaraffer med en mörkbrun vätska uti, sa' hon:

— Dä' här är ingen djäfvulssoppa, mina vänner! Jag har själf kokat det och jag kan gå ed på, att jag inte lagt så möcke som en kvintin jäst i'et.

Och det kunde hon svära på, ty hon hade kokt vinet utaf sirap och brännvin, som inte behöfver jästas.

Det fanns en tid, då jag hade mina tvifvel om rättmätigheten af ett så'nt vin. Men så frågade jag en gång en djädrig pojk härifrån socknen, som nu reser och predikar i Norrland och om hvilken en stor missionsföreståndare sagt, att »han är lärd af Herren», och han förklarade och sa':

— Brännvinet helgas af sirapen!

Ifrån den stunden ansågo vi »landtvinet» ofarligt.

Så hällde vi upp i våra glas. Och när vi hvar och en fått fullt, stod Salomon upp och skulle hålla tal.

— Tösst nu här inne! Och håll käften på er käringar här snedt emot, mens jag säger några ord! Tack för ni kom hit — hva' påtar du mej mellan refbenen för, mor? Tror du inte, att jag kan göra ett tal? Jo, gubevars, här är en pojk, förstår ni, som inte ä' oduglig i munlädret! Och att ja' förstår mig på mossodling — dä' har ni sett. Påtar du mej en gång te', får du vinet i syna, skäms du inte, käring! Skryter jag, säger du! Nä', go' vänner, jag talar bara den reela sanningen och nu säger jag inte mer än: skål i alla fall!

— Skål och tack! Om dä' är så, att du skulle tarfva en och annan borgesman, så vet du, hvar vi bo. Skål och tack! Hurrah! skreko vi såsom skrikas och hojtas skall på storgubbagillen.

Var det nå't oanständigt i det?

När det gått en liten stund, gjorde Manuel i Fästampen ett långt tal för kongen:

— Kongen är en gammal dundergubbe, och om han rätt inte kan va' så öfverdrifven i mossodlingen eller i skötseln af klöfvervallar, så är han i alla fall pojk hela da'n, och han förstår sig på att regera utaf sjutsingen bå' te' lands och vatten, så hans make finns inte här på jordklotet! Skål för kong Oskar den andre, Sveriges och Norges, Vänerns och Vätterns konung i evi'het! predikade Manuel, så att hvar enda fönsterruta i hela Genafä skallrade.

Om kongen varit med, skulle han tyckt om'et, det är jag säker på. Gummorna gräto och snöto sig, hvadan de inte förmådde hippa eller hurra.

Då blef Jöns i Hägnen arg och skrek:

— Är ni ryss rasannes, käringar, som inte hurra för kongen, era lipesillar! Den, som inte hurrar för Oskar i Storgår'n, begår majestätsbrott!

Därpå hölls det tal för Wallenströmmen och för Boströmmen och så många andra storgubbar, som vi kunde påminna oss.

Var det inte såsom det skulle vara, och kan man tänka sig ett skickligare och korrektare kalas?

Det gick till precis som när hushållsgillet genom sitt förvaltningsutskott ställer till middag vid föreskrifna årsmöten för öfverläggning om jordbrukets och mejerihandteringens höjande och upphjälpande.

Här skulle icke blifvit något kasserande af Genafäkalaset, om det hade fått gå på i det hjulspår, som här omtalats.

Men olyckan, som alltid ska' vara tillreds, ville att länsman kom in just som vi hurrade för Boströmmen.

— Tyst lite här inne! befallde han. Och när vi frågade, hvad som i all världen stode på, sa' den sabla karlen:

— Jo, det var bra, att jag träffade er samlade. Jag ska' delgifva er lagsökningar.

Vi gapade och trodde, att en ond ande farit in i den välsignade människan. Men det befanns snart, att det var banken, som lagsökte Salomon och alla hans borgesmän för lånen han tagit upp till sina odlingsföretag.

Har ni nå'nsin hört make till hädelse?

Nu kan det allt hända, att det inträffade en och annan passus, som inte precis var så öfverensstämmande med den goda ton, hvilken förut rådt på skördefesten. Salomon fick ett pannkaksfat i skallen och flera af käringarna, hvars gubbar undfingo lagsökning för hans skull, spottade på'n och skällde, så att det hördes en half fjärdingsväg.

Men inte voro vi fulla och galna för det, såsom pratet går bland vettvillingarne i socknen.

Man måste väl kunna begripa, att en länsman inte är passlig på ett fint gille, och att lagsökningar inte kunna opåtaldt blandas i hop med kungatal och skålar.

Må hvar och en ta till sig själf. Och jag för min del undrar storligen, om det inte till och med skulle gå åt det s. k. häcklefjället, om ett helt bönemöte midt under den värsta andakten plötsligt blefve lagsökt.

Kräftmete.

Evangelium kan man förstå sig på. Det är godt och det är ljufligt, trösterikt och bra. Men lagen är en rackare. Han slår oss på skuldrorna, nyper oss i ljumskarna och vänder upp och ner på vårt allra bästa görande och låtande.

Nu menar jag icke den gudomliga lagen, för den har just inte många paragrafer, han är enkel som allt gudomligt, och det tarfvas inga »abekater» för att tolka honom. Det behöfs hvarken »djuriska utrisuska» eller »djuriska kandidater» för att reda upp den lagen.

Det har sagts och säges ofta af människor, att jag är en af nutidens största dumbommar, att jag låter lura mig på växlar och borgen och pengalån och dylikt samt af fruntimmer.

Och det är kanske sant. Växellagen förstår jag inte. Men gäller det den lag, som den gamle gode och ende Guden har lagt fram såsom ett rättesnöre för oss alla, så är jag inte dummare än att jag begriper honom och søker följa honom, fast det, gunås, barkar åt diket ibland, när kraften sviker.

Jag vet i alla fall, hvart jag hade bort, och hvart jag bör gå. Jag ser det så klart framför mig, men köttet, köttet drar och låter mig kullstupa vid vägkanten tidt och tätt.

Är det emellertid lätt att fatta men svårt att följa vår Herres lag, så är det då bra mycket djädrigare att begripa Sveriges rikes lag. Och underligt är ju inte det. Den förstnämnda lagen är inte tryckt på papper, och det finns inte hvarken här eller i Tyskland någon karl, som kan annonsera och skräfla om att den lagboken har kommit ut på hans förlag i så och så många upplagor mot 2 kr. pr exemplar. Den lagen tryckes inte hvarken hos Beijer eller på »Iduns kongl. hofboktryckeri» och säljes inte i bokhandeln. Utan den präntas i våra hjärtan och står där sedan lifvet igenom, för så vidt våra hjärtan äro så mjuka och reela, att det går för sig att trycka dit en liten himlaskrift.

Nå den gudomliga lagen förstå vi kanske, och om vi inte alltid begripa den, så känna vi den.

Eller har ni inte förnummit det en och annan gång just som ett knifstyng i hjärtat eller som ett slag för bröstet, när ni gjort något, som inte varit riktigt rätt?

— — — —

Det här skulle kunna skrifvas obegripligt mycket om. Men det kvittar, ty förläggaren vill aldrig låta mig sjunga den visan. Han har gett mig tonen och stämt lutan, och Gu' nåde mej, om jag skulle dråsa ur tonarten. Jag kom emellertid att helt oförhappandes tänka på lagen, på både gudomlig och mänsklig, just den förste uti augusti månad ett år.

Si jag bor i gränsen mellan två län, och där rullar fram en å just i länsgränsen. Hon är just inte större än att jag kan stå på min strand och spotta öfver till Danjel i Hiarum, som bor på den andra. Så det är just icke något vidlyftigt vattendrag.

Men det gäller en annan lag på Danjels sida än på min, och den omständigheten åstadkom en gång ett fasligt regemente.

Danjel — den bofven — får börja att fånga kräftor den 1 augusti, men på min sida, som bara ligger på ett spotthåls afstånd, får man inte sträcka sin näfve efter ett sådant där skaldjur förrän den åttonde. Vi har en särskild lag i vårt län, och Danjel får följa en annan i sitt förbanskade län.

Nu hampade det sig så, att min lilla svartprickiga kviga hade i sin yra hoppat och djädrats vid den 1 augusti. När käringen och pigan skulle mjölka på morgonen, voro de inte mänskor att upptäcka kvigstollen, utan de kommo hem och bölade och skreko:

— Ho' har bestämt dränkt sig, husbonne! Jag trodde dem just inte, ty en rapp kviga drunknar inte gärna. Men jag tog på mej tröjan och gick ner mot ån, där gärdesgårdarna äro dåliga och där fäet tycker om att dricka. Där stod min kviga, och Danjel plumsade midt emot med ett bloss och plockade kräftor från dybotten.

— Go' kväll! skrek Danjel.

— Go' kväll igen! svarade jag.

— Ska' du inte hanka lite kräftor i natt? sporde Danjel.

— Inte förrän den åttonde, för vi har lag och författning i vårt län, dundrade jag.

Och han grinade.

— Men jag gick på min strand och var afundsjuk, tittade på Danjel, som masade med sitt bloss och plockade kräftor. Och jag blef arg och vilsen i min själ.

— Däng till mej ett halftjog, Danjel! skrek jag.

— Dänga! Ta' dom själf, får du si, hur lätt det är! genmälte Danjel och plumsade i ån.

— Ta' själf! Vet du inte, att dom inte ä' lofliga i vårt län, förrän den åttonde?

— Köp dej en bit på den här sidan; dä' kan du ha råd till, din krubbebitare! gormade Danjel och svängde med sitt bloss och vadade i ån och satte ut truten och regerade som en kung.

Nå, när jag stått och tittat på honom en långlig stund och förargat mig öfver alla de kräftor han tog, så observerade jag, att han i sin snålhet snubblade öfver kungsådran och kom in på mitt område.

— Nu går du öfver din befogenhet, Danjel! Håll dej på din sida! gormade jag.

— Min sida! Håll du gapet, för du har ingenting att säga förrän den åttonde! genmälde Danjel.

— Men det ska' jag visa dej! Har du inte plockat sju kräftor i detta länet, då det är förbjudet i åtta da'r ännu, din rackare. Nu ska' du stämmas och stånda till ansvar, gormade jag.

Danjel insåg nog, att jag hade rätt, men han sa' ingenting. Han bara spottade i ån, gick till sitt skepp och rodde öfver till min sida med kräftor, håfvar och hela sin kosidangs. Han band sin båt vid vår gamla lind, som står där och lutar sig ut öfver vattnet.

— Hva' vell du egentligen? frågade han, när han kom i land. Har jag inte rätt att plocka krabbor på min sida, när författningen är tydelig? sporde han.

— Plocka i hälseket, men gack inte öfver kungsådran, som du gjorde nyss, din snåljöppe, sa' jag.

Så gaf det ena ordet det andra, och så dröjde det just inte länge, förrän Danjel och jag började slåss och regera med hvarandra. Danjel trodde, förstås, att han kunde slå ihjäl mej, efter vi inte bodde i samma län, och jag fick för mig, att jag kunde häfva ner honom i ån, emedan vi ha olika länsmän; ty hans kommer aldrig hit till oss, och vår bryr sig aldrig om dem på andra sidan.

Vi brakade alltså ihop. Och jag drämde till Danjel med min trätoffel, så att han föll ihop som en trasa. Men det töfvade inte länge, förrän han sprang upp och nappade af sig träskon, med hvilken han dref till mej i skallen, så att jag såg sju eller åtta solar. Då blef jag naturligtvis stollig på nytt, och så slogos vi och illfänades, så att vi slutligen tumlade om i ån bägge två.

Det var så när som på ett hår att jag blifvit där, för jag är stinn och tjock och oformlig. Men just som jag skulle till att drunkna, fick jag se Danjels kräftpåse på stranden. Och då blef

det ett fasligt lif i mej. Jag sprang som en liten utter genom vattnet och nappade till mej påsen och hvälfde ut alla hans kräftor i bäcken. Så det blef ingenting af hans fiskafänge. Och han svor och spottade.

Men hvarför ska' han få åtta dars försprång i sitt län, när vi ha samma kung och samma regering i hela landet?

Att vi inte ha samma landshöfding, rår inte jag för, och inte Danjel heller. Men vi ge attan i landshöfdingarna. De ä' konstiga, men för kongen, för kongen kan en hurra nio gånger, om en rätt ligger och slåss i en å med sin granne.

— — — —

Danjel höll på att drunkna han också, men som Guds lycka var, kom hustru hans och drog upp honom i det allra sista ögonblicket. Det var visst inte så särdeles lyckosamt för Danjel, för han hade fått det lugnare, om han hade kommit bort och fått ro. Men det var bra för mej, att käringen drog upp honom, ty annars hade hon stämt mig för mord eller dråp eller något annat rysligt.

Och skam må processa med kvinnfolk, som kämpa för en karl.

Bocken till trädgårdsmästare.

Vid aftonvardsdags kom unge Linus Svensson i Ingabo hem till Grälebo, där jag bor, och bad, att han skulle få tala vid mej i doldom och så, att ingen hörde det.

— Hvad hundringen står då på? sporde jag.

— Jo, här ä' fråga om allvar och om så pass viktiga affärder, att det gäller nära på lif och död! flämtade pojken.

När jag tittade opp i synen på'n, såg jag också grant, att det nog inte var småsaker, som hängde honom på.

Karlen hade tydligen gråtit, ty han var grimlig i hela ansiktet, och ögonen voro röda på'n såsom ett par köttstycken, och hans läppar darrade och hans armar skälfde och han bet ihop tänderna, så att det knakade efter'et.

Han såg med ett ord bå' arg och ledsen ut, precis som en karl gör, när han gifvit sig in i ett bra slagsmål och hemburit en förskräcklig smörj.

— Hvem har du nu fått stryk utaf? Är dä' så, att du vill ha hjälpe till att slåss, får du gå bort till min närmaste granne, som är en bra slagskämpe. Det har jag mer än en gång fått pröfva på! lät jag.

— Här ä' inte fråga om stryk, utan om dä' som ä' möcke värre än så! genmälde Linus.

— Värre än stryk! Då är dä' väl kärlek med i spelet! utbrast jag.

— Så hänger dä' ihop! Och Linus bet ihop tänderna och snöt sig.

När jag förnam, att det var fråga om så pass ömtåliga ting som kärlek och dylikt, tog jag Linus in åt förstugukammarn och stängde till dörren om oss.

— Tala nu om alltsammans opp och ner, kors och tvärs och ännalångs, så få vi se hvad som kan göras och om det finns bot för ditt elände! sa' jag.

Då knäckte Linus till att berätta, huru han fått för sig att gifta sig med Inga Fia i Bagghemmet, som passade honom alldeles förträffligt, ty om hon inte vore just så ung, så hade hon bå' ett och annat och godt förstånd och så vidare! lät Linus.

Så hade han en dag gått till Per Johan i Bråten och bedt hohom följa med till Bagghemmet och bli böneman och klarera affären.

— Hvad begärde han för dä'? sporde jag.

— Femton riksdaler och en stutkalf, om frieriet gick igenom. Annars skulle han bara ha ersättning för en dags tidspillan, svarade Linus.

— Nå, fortsätt berättelsen! komderade jag.

— Jo, vi gingo dit, Per Johan och jag, och träffade på bå' Inga Fia och far hennes och friade såsom frias skall och talade om våra omständigheter och hur jag tänkt bedrifva't med gårdsbruk och ett som annat, när vi kommit ihop. Och gubben gjorde just inga invändningar och inte Inga Fia heller, utan jag följde med henne opp på vinden för att se på hennes täcken och lakan och alla grejor, som hon hade. Och när jag tog henne om lifvet, sto' hon still som en vägg, och när jag tog mig dristigheten att profkyssa henne, sa' hon allri ett ord, utan lät mej hållas. Dä' var, som det skulle så var't. Och det var det ju också. Jag blef belåten med bå' dä' ena och dä' andra, och jag kunde inte förstå, att hon hade nå't emot mej heller, utan tvärt om.

När vi drack kaffe, häfde hon en extra sockerbit i min kopp och letade opp den största bullen åt mej.

— Då var du färdig med henne!

— Ja, så visade det sig, fortfor Linus. Gubben sa', att Per Johan och jag kunde gå ner en dag lite längre fram och vidare göra upp om affärerna och bestämma om bröllopet och ta ut de kreatur, som skulle följa med Inga Fia samt frågade, om jag ville borga för ett amorteringslån, som han skulle ta ut och ge mej i stället för Inga Lisas möderne, som han lagt ner i gården, så sluppe han sälja nå't. Jag skref på tvärt och blindt. Per Johan bevettnade, och jag fick en kyss och en pion och en hel grabbnäfve lavendel utaf Inga Fia, när vi gingo därifrån.

— Nå, då är ju den saken klar! inföll jag.

— Så trodde jag också. Jag var så säker på't, att jag på hemvägen tog fram plånboken och gaf Per Johan de femton kronorna och da'n därpå skickade jag honom stutkalfven.

— Ja, saken är ju klappad och klar! Hvarför illgrömmar du dej nu? frågade jag.

— Klappad och klar! Nä' vänta, så ska' ni få höra på attan. Jag gick till Inga Fia lörda'n efteråt och hon var som den sötaste moronmjölk, så att jag var då så löcklig som en mänska kan bli. Och så'n var hon flera lördagar å rad. I samma vefva dog emellertid Per Johans hustru och strax efteråt blef Inga liksom förgjord. Det var nära på osanning att få tag uti henne. Hon hade alltid hufvudvärk eller nå't annat ondt, så att hon inte kunde sällskapa med mej.

— Åh, sådana ä' di ibland. Dä' ä' bara för att ägga opp en och göra en kärligare! inföll jag.

— Så trodde jag med, och jag blef också allt tosetare efter henne. Men vänta, ska' ni få höra. I torsdags fick jag en breflapp ifrån henne, att jag inte skulle komma på lörda'n. Men den, som inte kunde styra sej, var jag. Jag gick dit i solakvällen och spejonerade kring knutarne efter henne. Och kan ni gissa hva' jag fick se? skrek Linus och spottade och stampade.

— Nä', hur ska' ja' dä' kunna! lät jag.

— Jo, i syrengrottan i kålgår'n satt Inga Fia i knäet på ingen mer och ingen mindre än Per Johan och höll honom om halsen och kysste honom gång på gång, precis som hon gjort mä' mej tre veckor förut!

Och pojken grät bå' i sorg och ilska.

— Aha! Ja, Per Johan hade mist sin hustru, kantänka! Och så hade han fått reda på hvad Inga Fia vägde, när han friade åt dej. Och nu vell han ha' henne själf. Anagga den Per Johan, sa' jag.

— Men jag gick in till dem i grottan och frågade hva' dä' va' för fasoner? skrek Linus.

— Nå, hva' sa' de?

— Di bara grinade och sa' med en mun, att jag hade för lite vett till att bli gift. Och Inga Fia slängde saft och vatten i synen på mej och Per Johan tog till käppen, så jag fick lof att gå hem. Men nu ska' ni hjälpa mej, för antingen ska' ja' ha flecka eller bönemansarfvodet igen, eller ska' här flyta blo' i socknen! skrek Linus, som visserligen inte är så litet dum och enfaldig, men tjurskallig och ilsk, när han blir retad till vredesmod.

Och ingen kan just undra på, att han nu var liksom en smula förbaskad. Ty hvem som helst kan bli besatt, om bönemannen går och tar fästmön ifrån en och sitter och håller henne i famnen, när man själf kommer älskogskrank i lördagskvällens glöd, som det heter.

Jag försökte lugna Linus så godt jag kunde.

— Du är för go' åt en sådan där hamsa, som sätter sej i knäet på en änkeman, innan hustru hans hunnit kallna! sa' jag till sist.

— Kanske dä'! Men hvar ska' ja' nu få mej en annan i hast? Och så de femton riksdalerna och stutkalfven och borgen, som jag slängde mej i, pustade Linus.

— Ja, ja, måntro dä'! svarade jag och grunnade och grunnade, hur man skulle vända saken, så att det blefve rättvist åt alla hållen.

Så fingo vi in hvar sin kaffegök åt förstukammaren, hvilket verkade välgörande på Linus. Ty emot kärlekssmärta finns knappt någon likare medicin än en sådan dryck.

En stund efter det Linus fått i sig »göken» sa' han till min stora glädje:

— Nå, dä' kvettar! Åss Per Johan ger mej åter dä' han fått, pengarne och kalfven, och tio reksdaler i skadestånd, så ger jag attan i Inga Fia!

Jag tyckte, att den framställningen var både kristlig och rättmätig och lofvade Linus, att jag skulle följa med honom ner till Per Johan och klarera saken.

Innan vi gingo, styrkte vi oss med än en gök till mans.

Jag vet inte hvad klockan var, när vi kommo fram till Bråten. Men det lyste i fönstret, så det var nog vid niotiden på kvällen.

Då vi tittade in genom rutan för att se, om Per Johan var inne, fingo vi skåda en älsklig syn.

Karlen satt på en stol framför spisen och Inga Fia från Baggehemmet satt uti hans knä och hölls med att baka våfflor öfver elden. Så fort hon bakade åt Per Johan.

Det såg riktigt trefligt ut.

— Hva' säjs om dä' där, Linus? sporde jag.

— Tvi den dålige, spottade pojken.

— Ska' vi inte gå in och ta dem på bar gärning? fortsatte jag.

Men pojken gjorde sig inte brådtom, fast han bet på tänderna och murrade som en bålgeting.

— Nu gå vi in! förklarade jag efter en stund, så få vi våfflor.

— Nä', vi vänta te' en annan gång. Dä' ä' bäst att töfva. Om vi komma och börja härja härinne nu, så vet ingen om inte Per Johan fladdrar oss i skallarne med våffeljärnet, som han ju har te' hands, och dä' ä' varmt och djädrigt nu! suckade pojken.

Han hade rätt. Det hade jag, mitt nöt, inte tänkt på förut. Jojo, det duger minsann inte att ryka på en karl, när fästmön stoppar våfflor i munnen på'n. Då vill han ha fred.

Därför smögo vi oss bort det fortaste vi kunde och lämnade Per Johan i okvald besittning af både tös och våfflor.

Men när vi gått en bit hväste Linus:

— Antingen ska' jag slå armar och ben af honom eller ska' jag stämma honom för bedrägeri. Hvilket är bäst?

— Det ena först och det andra se'n, svarade jag.

— Nå, då får han stryk först och stämning se'n! röt Linus och gick sin väg, i det han svor som en knekt och slog med käppen i gärdesgårdar och i träd utmed vägen och rasade som ett vilddjur.

Efraims stora offer.

De, som äro inne i ämnet, kunna nog tala om, att här finns många slags synder i världen, gröfre och finare, större och mindre. Och det är nog så sant.

Angående dessa saker har jag emellertid haft många och storartade disputationer med Efraim i Paradiset, hvilken med afseende på syndernas storlek och farlighet har andra åsikter än jag, min store missgärningsman.

Efraim i Paradiset och många med honom veta just inte om några andra synder än dem som begås öppet och så att säga ärligt.

Därför känna de heller inga andra och inga värre syndare än sådana personer, som ibland gå in på värdshus eller som en och annan gång oförhappandes draga till med en liten kötted samt låta invigda kyrkopräster döpa sina barn och som vid sina kalas ställa flaskan rakt i ljuset på bordet i stället för uti garderoben eller i hackelsebingen ute i stallet.

Jag för min del tycker däremot, att dylika syndare inte äro så värst farliga eller fördömliga, utan har tusen gånger sagt Efraim, att de grymmaste och mest synddrypande och förkastliga människor, som trampa marken, äro sådana, som han och hans gelikar, hvilka döma öfver lefvande och döda, men hålla sig själfva för ljus och profeter, som hänga med hufvudena, när det är solljus och dagsljus, men smyga ut på syndastigen, när mörker faller på, precis som tigrar och schakaler göra.

Måntro, Efraim tyckte just inte om sådana ord.

Men hvad skulle han göra? Han fick lof tåla vid dem, och han var kanske inte dummare än han begrep, att jag hade rätt, fastän han var så insnärjd i opinionen på grund af lån och andra omständigheter, att han inte tordes annat än runka på hufvudet och förklara mig saker till det s. k. helsicket för mina tänkesätt.

Gualof det hvarken är Efraim i Paradiset eller hans trosfränder och långifvare och borgesmän, som sitta i den domstol, där dylika mål afgöras.

Det kan nog hända, att jag gjorde orätt i'et, men jag var inte mänska att låta bli gyckla och stollas med den arme Efraim, hvar jag kunde komma åt det. Han var en sådan maffe och en sådan gudsnådlig och skrymtande Jösse, att det fordrades mer än mänsklig

självbehärskningsförmåga att låta honom vara i fred. Och jag tror inte, att han har mera medhåll af vår Herre än någon annan, hvarför jag hoppas få absolution en gång för att jag pröfvade hans tålamod allt ibland.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Efraim är, som hvar och en vet, enarmad. Ungdomen minnes honom icke annorledes, men jag kommer grant ihåg den tid, då Efraim vankade omkring och hoverade sig med tvenne armar.

Han har alla dar varit en smula inbunden och alltid har han velat vanka ginvägar och i skumrasket. Till och med när han var ung och tvåarmad, höll han sig oftast på afstånd från den andra ungdomen, men ville gärna gå och gälla för ett dygdemönster, den filuren.

Och han spelade sina kort så väl, att gummorna i socknen alltid framhöllo honom såsom ett efterföljansvärdt föredöme för oss, som gingo mera öppet tillväga.

— Tacka vill vi Efraim i Paradiset! Tänk en så'n stadig och sedesam yngling han är! Gunås, dä' finns inte många sådana pojkar nu för tiden i världen, pepo de.

Men under tiden var det jag och Lasse i Sölje, som kommo under fund med, hvilket syndalöst kärlekskolifej den skrymtaren förde i skymundan och i doldom.

Lasse kom en dag och sa', att han skymtat Efraim flera gånger sent om kvällarne i Förarps kohage.

— Han har bestämdt nå'n dålighet för sej med frieri eller tocket neråt kyrkovärdens i Kullebo. Åss vi skulle spionera på'n? grinade Lasse.

Och jag var, förstås, genast med om saken, ty det var i ungdomsåren.

Vi behöfde inte många kvällar ligga förgäfves på lur i Förarps hage, förrän vi fingo se Efraim komma smygandes mellan björkarne och sätta rakt på ett risbål, hvilket låg i kanten mot Kullebo ägor. Där stod han länge och lyssnade och spejade, tills han slutligen böjde sig ner och drog fram en smal och smäcker stege, hvilken han hade gömt under bålet, slängde stegen på axeln och satte i väg mot Kullebo.

Vi gingo efter.

När Efraim kom fram mot kyrkovärdens, lade han sej bakom en stor sten, som fanns ett stycke från den norra husgafveln.

— Undras hva' han väntar på? lät Lasse.

— Ja, sej dä', den som kan, genmälte jag.

Rätt som vi stodo bak' en stor ek, Lasse och jag, fingo vi höra ett lätt gnisslande och sågo luckan öppnas till kyrkovärdens spannmålsmagasin, som han just hade på norra öfre gafveln af byggningen.

Den tjocka, järnbeslagna luckan liksom motsvarade ett gafvelfönster.

Vi sågo i öppningen en skymt af kyrkovärdens Hilda och blefvo alldeles förstenade.

Ty Hilda gick och gällde för ett helgon bland flickor. När andra töser dansade, sjöng hon sånger, och om en karl bara tittade åt henne, sprang hon och rodnade. Så illa blyg var hon. Hon ville inte vid denna syndiga värld, och därför hade kyrkovärden måst inreda ett eget rum åt henne å loftet på gafveln midt emot spannmålsboden. Där öfvade hon sin andakt.

Så fort nu luckan, som sagdt, blifvit öppnad, smög sig Efraim fram som en katt med stegen, och det dröjde inte många sekunder, förrän han kröp in genom hålet till Hilda. Luckan stängde de.

— Anagga dom! De ha' lurat ut det bra åt sej. De borde rent af ha medalj för berömliga gärningar! sa' jag och var afundsjuk i mitt hjärta. Ty Hilda såg inte så rasande illa ut på den tiden.

— Jojomen, här sir en, att i det lugnaste vattnet gå de största fiskarne! hviskade Lasse.

— Ja, han sa' så Rogberga präst, när han välte en gång och föll i Akarps gödselpöl! inföll jag.

Nu stormade det och blåste alldeles besatt den natten, så att Lasse och jag kunde komma åt att göra lite lurilej utan att höras.

En stund efter det Efraim slunkit in i sitt nya paradis och stängt luckan efter sig, gingo vi därför sakteliga fram och togo dädan hans stege.

— Nu ska' vi ha' en lifvad stund! log Lasse. Och så gick han hän och knackade lite smått på kyrkovärdens fönster.

Rätt i rappet kom denne fram och frågade hvad som stode på eller hvad vi voro för drumlar, som inte läte folk sofva.

— Tst! Här är tjufvar och skälmar i spannmålsboden. Öppna sakta, så ska' vi hjälpa till och knäcka dem! hviskade Lasse.

Ni kan tro, att vi mådde lite väl, när vi sedan med kyrkovärden gåfvo oss upp för trappan för att fånga in — tjufven.

Men vi hade nog inte gått riktigt tyst, ty innan vi hunno upp, fingo vi höra Efraim rusa ut ur Hildas kammare öfver vinden in i spannmålsboden. Därpå förnummo vi en skräll och ett vrål.

När Efraim fann stegen borta, hade han, kantänka, hängt sig med armen i fönstret för att släppa sig ner. Men i detsamma hade blåsten slängt igen den stora luckan med en hisklig fart och därvid fick nu Efraims arm sin knäck för evig tid. Karlen dråsade ner och vrålade. Men han sprang likväl, så att vi inte fingo fatt i honom.

En tid efteråt måste han låta såga af armen, som blifvit krossad.

Det hade nog gått att bota honom ändå, men Efraim vansköttte saken i början, ty han ville inte låta veta, hur det gått till, förstås.

På det viset hampade det sig att Efraim den helige blef af med sin arm.

Men själf påstår han, att han måste släppa till honom på grund af blodförgiftning i handen. Och det tror folk.

Dock jag, som var med i natten, när det skedde, vet det bättre. Min förklaring tror dock ingen numera, utan jag blir bara fördömd, när jag vill utreda, hur Efraim egentligen vardt enarmad.

Men Efraim i Paradiset mår just inte bättre än en orm i en myrstack, då han råkar tillsammans med Lasse eller mej i en folksamling. Så det är inte underligt, att han är rasande på oss och fördömer oss.

Ingen ska' därför tro, att Lasse och jag inte ha' den allra största respekt och vördnad för gudfruktiga människor. Tvärtom, vi hålla sådana för att vara vårt likaste folk.

Men Efraim är en skrymtare och en farisé, och sådana kunde inte själfva Frälsaren en gång tåla.

Därför gör jag mig just inte samvete öfver den förargelse jag tillfogar honom, ty han förtjänar inte stort bättre, och inte har jag heller känt några kval öfver det spratt, jag spelade honom i kyrkan en söndag, fastän det inte var särdeles vackert.

Efraim var med i en likstat den sabbaten, annars hade han nog inte förekommit i templet.

Jag satt i samma bänk som han. När vi hunno till gradualpsalmen, kom stöten naturligtvis ut med håfven och då han hann bort emot vår bänk, tog Efraim med ilsken min upp sin stora pung med den vänstra näfven samt lade honom på armstumpen för att öppna honom såsom han alltid gör och måste göra.

Ni ha väl sett, hur enarmade bära sig åt för att reglera sig, när armen är aftagen strax nedom armbågen?

Just som Efraim började gräfva efter en ettöring, kom stöten och körde in håfven i bänken. Men jag såg tvärt, att han inte skulle räcka ända bort till Efraim. Då tog jag fatt i håfstången och rände till armstumpen på Efraim med en så väl lyckad och afpassad knyck, att hela den stora pungen ramlade ned i håfvens djup och innandöme. Och innan Efraim kom sig för ett grand, hifvade jag håfven tillbaka till stöten, som leende och belåten satte i och sjöng som om ingenting händt.

Var dä' inte bra gjordt, gubbar?

Kollekten skulle tillfalla Husaby kyrkobygge den gången.

Efraim förvandlade emellertid sin hy och troligt är, att han just inte hade så stor nytta af predikan den dagen.

En lång tid efteråt förde han ett grufligt regemente med kyrkovärdarne, hvilka menade sig inte enligt kyrkolagen äga rättighet att återlämna något af det, som fallit i håfven. De gingo emellertid så långt, att de lofvade återställa själfva pungen och däri varande skinn-

G · S

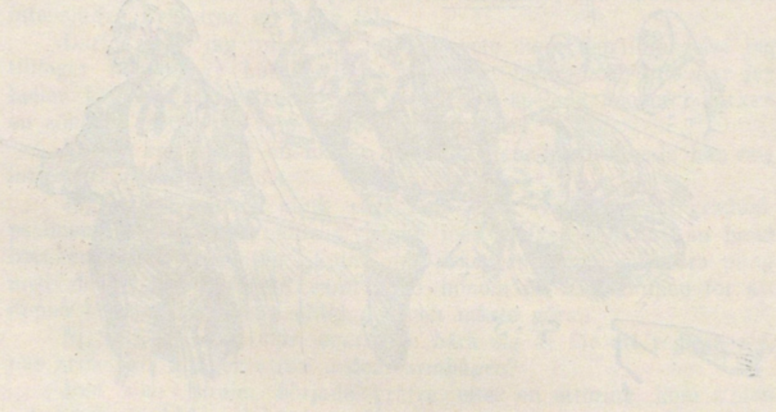

märken och ett par kontralappar från färgarn, ty pungen och lapparna kunde Husaby kyrka väl egentligen inte för sin restauration hafva någon betjäning af. Pengarna fick han dock icke åter. Och därmed måste Efraim låta sig nöja.

Men för min del är jag rädd för att denne icke vidare innesluter mig i sina böner.

Hvilket också kan kvitta.

Jag blef i stället bjuden på kalas hos patron i Högaberg för det där tempot med håfven. Och Husaby kyrka är mig stor tack skyldig.

Bondlugn och Amerikafeber.

Om det är sant, att de människor, som kunna ta saken kallt, föra en lugnare tillvaro än andra, så äro vi landtbor visserligen ett i allmänhet tämligen sällt släkte.

Det är icke tu tal om, att ju äfven vi ha våra våldsamma och vilda passioner, men det ser ut, som om vi hade starkare nerver att tygla dem med, så att våra lidelser få då egentligen ingen varaktig makt med oss.

För några ögonblick kunna vi väl känna oss liksom sönderslitna af sorg och bedröfvelse, af grusad förhoppning och af kärlekssmärta eller dylikt, men rätt hvad det är, skaka vi af oss eländet och äro snart åter i vårt gamla bondlugna »esse».

Och om en ska' tala, hvad som sant är och rätt, så har man ju i alla fall inte ett dugg för, att man går här och hänger läpp ute i naturen.

— Det går i alla fall ändå till sist så, som det har tänkt sig till, pläga vi säga, och det är ju en slags bra filosofi i den tanken.

* * *

Jag såg en dag hur Jonas i Kohagen och hans erfarna och mycket dygderika maka, Inga Lisa, kommo ner till järnvägsstationen för att taga ett sista farväl af sin »mellerste pojk» Kalle, den där skulle »sätta öfver pölen» och draga till Amerika.

En europeisk dam skulle i ett sådant ögonblick känt sig helt och hållet nedbruten och förkrossad.

Förbi hennes själs ögon skulle i afskedets stund dragit allehanda rysansvärda alternativ, hvilka möjligen kunde träffa sonen under den långa färden eller i det nya landet på hinsidan västerhafvet; hon skulle tjutit och gråtit och hojtat, så att det genljudit i väntsalen och hela ängden däromkring; hon skulle i krampaktig smärta hafva kramat pojken intill sig och icke velat släppa honom,

och när tåget gått, skulle hon — om hennes nerver eljest varit af det finaste slaget — förlorat medvetandet under 5 minuter och vändt upp och ner på hela stationspersonalen, innan man fått henne till sans.

Men Inga Lisa i Kohagen, som säkerligen icke älskade sin son mindre högt, tog saken kallt och på ett vida trösterikare sätt.

Den oro och det bekymmer, hon för tillfället kände, lade hon i dagen på ett helt annat manér.

Gärna höll hon sig förstås i närheten af Kalle, men hon grät icke och omfamnade honom icke, ty det hålla vi härute för »tafs» och sjåperi och barnslighet, men gång på gång rände hon ner sin skrumpna näfve i sonens byxficka.

— Hva' trefvar I efter, mor lella? frågade Kalle till sist.

— Jo, ja' har ingen ro i min själ utan att ja vet, att du har nöckeln te' matsäcksskrinet, så att du lätt kommer åt honom och så att du för all del inte tappar honom.

Jonas sa' egentligen icke ett ord mer än det, att han bad Kalle vara på sin vakt, när han växlade pengar, och förmanade honom att spotta på fingrarna, när han skulle räkna till mynt åt agenten i Göteborg, så att inte två femmor komme att hänga ihop, »för di där ajenterna ä' allt ena stora filurer och fähunna», mente han.

Men strax innan tåget, som kanhända för alltid drog bort pojken ifrån henne, skulle sätta sig i gång, fattade Inga Lisa tag i tröjkragen på Kalle och höll ett litet tal till honom:

— Dä' säjer ja' dej nu, Kalle, förmanade hon, och dä' ska' du komma ihåg, för dä' ä' kanske dä' sista ord, du hör ifrå' mor din här i ti'en, dä' säjer ja' dej, att hvart du än kommer, och hva' du än tar dej till, och hur dä' än blir för dej, så glöm allri' dina — rejäle mål om da'n, annars sträfvar du inte!

När så Kalle med uppriktigt allvar lofvat henne att lägga detta en moders sista och välmenta råd på hjärtat, skildes de åt med ett trofast handslag men utan tårar och veklagan.

— Ja, glöm inte hva' mor din säjer, sa' Jonas och klämde till sonen i ryggen med näfven.

* * *

Men utom föräldrarna var också Lotta i Snackatorpet nere vid stationen för att säga farväl åt Kalle, ty de hade, skam te' sägandes, älskat hvarandra, ända sedan »di las för prästen», och Kalle hade lofvat Lotta att hämta henne till sig åt Amerika.

Nu skulle man väl kunnat tro, att Lotta i denna afskedets

stund bort försmälta i sorg, att hennes ögon skolat vara såsom ett par sprutor, så att hon vätt ner hela perrongen med sina tårefloder.

Men det gjorde inte Lotta i Snackatorpet, utan hon stod där och mönstrade nyfiket och med gladt spelande ögon alla de främmande personer och allt det nya, som tedde sig för hennes syn vid stationen.

När Kalle mottagit den sista förmaningen af modern och denna för allra sista gången gjort sig förvissad om att nyckeln till hans matsäcksskrin låg på rätter och säker plats i hans ficka, så gick Kalle bort och grabbade ett afskedstag i sin »ongdomsflecka».

— Jesses! Styr dej mä' näfven, Kalle lelle, och vänd dej inte illa här ibland folk, för där står en hel hop herra' och sir på oss!

— Det ger ja hunningen, för du ä' väl mi' flecka lell, och ja' kan väl va' säker på att du inte blir otrogen och glömmer mej, när ja' nu blir ådra'en, sa' Kalle.

— Otrogen! Sällan, Kalle lelle! Och det ä' väl säkert, att du skeckar mej en fribiljätt?

— Äss Gu' vell och ty'a håller, så kan du va' så säker på'n, som om du hade honom i näfven, försäkrade Kalle.

— Ja, då kan du lita på att ja' inte glömmer dej så länge som ja' kan togga mjölgröt, och dä' va' allri' värdt, att nå'n annan kommer och gör sej te' eller försöker stoppa nå'n kärlek på mej, för dä' ja' lofvade dej i lördags kväll, dä' håller ja' i ti' och evi'het!

— Tack för dä' or'et, Lotta! Nu ä' ja' nöjder och nu reser ja' logner! Men en liten köss borde ja' väl ha te' färdaknäpp!

— Dä' ä' rent omöjligt här medt iblann' allt folk, svarade Lotta och tittade sig omkring åt alla håll. Vänta mä' den, och tåla dej, Kalle lelle, tills ja' kommer te' Amerika, så ska' du få kössa dej nöjder.

— Må ske då, efter dä' inte blir för bättre, menade Kalle, och i detsamma kom inspektorn för att se till om tåget var klart.

Kalle stufvades in med sin matsäck, som utgjorde en duktig mansbörda, och så bar det iväg med honom.

När tåget kommit ett litet stycke bortom växlarna, drog Inga Lisa i rocken på gubben, som stod och tittade efter de bortilande vagnarna.

— Nu får vi inte tid te' stå och koksa och glo här längre!

— Nä, nä, vesst dä! mumlade gubben och vände sig om.

— Utan nu ska vi söka att pruta oss te' en slump billig sill i rappet och lite socker och böner, och se'n få vi masa oss hem

dä' fortaste som står te', kommenderade käringen, för kreatura stå väl därhemma och böla efter mat.

Och så fort de gamla bara kommo från stationen, voro de åter inne i sitt gamla hvardagliga esse, så att när de om en stund stodo och gruffade och prutade med patronen ner i handelsboden, så kunde man då aldrig tänka sig att samma folk nyss förut sagt ett kanske evigt farväl åt sin »mellerste pojk».

Så trygga och nervstarka äro vi ute på landet.

Och när tåget, som drog bort Kalle, hade hunnit ungefär till närmaste station, så vardt den trogna och dygdesamma Lotta i Snackatorpet befunnen inne uti en manufakturbod, där hon gick bakom disken och tittade på bomullstygerna med en hänförd och strålande uppsyn, allt under det hon lät bodbetjänten klappa och kyssa sig, så att det »sa' smack efter'et» i hela butiken. Ja, bevars, det var ingen fråga om den saken.

Så att någon onaturlig kärleksvånda får då heller ingen makt med oss eller fördärfvar oss här ute.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Nå, ungefär 4 år efteråt gick Jonas i Kohagen dagarna före jul ånyo framför stationshuset, men han hoverade sig denna gång på ett i ögonen fallande och förvånansvärdt sätt.

Han var dråpligen helgdagsklädd och stoltserade med smällpiska under armen, röd yllehalsduk kring strupen och bar på händerna med en obeskriflig självkänsla ett par de mest grönfärgade mulavantar, som något mänskligt öga ännu skådat.

Sådan gick han där med en kyrkovärds vördnadsbjudande hållning från grupp till grupp och anförtrodde mänskligheten åtskilliga saker om sin »mellerste pojk», som drog af till Amerika för »cirka omkring fira år se'n» och hvilken son nu skulle komma med tåget för att förhärliga Kohagen med ett julbesök.

— Pojken hade, menade Jonas, gu'alof råd att kosta på sig en dylik resa och göra en sådan lusttur, ty efter allt hvad han skrifvit, hade han förtjänat grofva pengar därute, cirka sextan å attan svenska kronor om dagen.

Han hade nämligen, efter hvad hans bref både till föräldrarna och Johanna på Hultet innehöllo, alla åren varit med om att timra på »förtivåningshus» i »Schakabo» (= Chicago), och det betaltes bra, ty det ville förstås till att få folk, som dugde till att klifva så högt i vädret, påstod Jonas.

— Jaha, måntro det! Men var det inte på tal, att Kalle skulle ha Lotta i Snackatorpet te' sej; och nu säjer du, att han skrifver te' Johanna på Hultet? sporde Andreas i Vråen, som ock var nere vid stationen.

— Jo, vesst va' dä' så, men när Kalle väl va' rest, tog Lotta till att dras med hvem hundingen som helst utå pojka i socknen, och då tyckte vi, att han gärna kunde börja skrifva te Johanna i stället, särdeles som hon fick ärfva lite efter morbro' sin i detsamma momanget. Å dä' gjorde Kalle, och dä' tog gu'alof skruf för honom, så han tar nok henne med sej, när han reser tillbaka, svarade Jonas.

— Men kan det i alla fall va' möjligt, att de ha' »förtivåningshus» i Schakabo? undrade Andreas.

— Tvy hundan! Di ha' allt dom, som ä' högre än så, genmälde Jonas, för jag läste nyss i ett bla', att de till och med ha' byggningar därinne, som ä' så befängdt höga, att de skrapa på skyarna.

Det där resonemanget blef till sist mycket vidlyftigt, enär gubbarna, förstås, skulle ge sig i färd med att fundera ut dels hur lång tid det ginge åt för dem, som bodde öfverst i sådana hus, att masa upp för alla trappera, dels hvad dylika byggnader kunna kosta m. m.

Men slutligen afbröts deras intressanta utläggningar af tågets ankomst, och Jonas fick då ett fasligt göra med att koxa efter sin amerikan.

Han synade hvarenda en af de få passagerare, som följde med tåget, synade dem lika noga som om de varit salubjudna stutar på ett kreatursmöte och han nödsakad att köpa.

Särskildt beskådade han omsorgsfullt en lång räkel, den där var klädd i en svåra elegant sobelbrämad respäls.

Denne resenär, som säfligt och lojt klef ur kupéen, bar i ena handen en grann resväska, praktfullare än någon profryttares, och han glodde föraktfullt ut öfver folket på perrongen och öfver hela det lilla stationssamhället också för resten.

Det var, som om Jonas i Kohagen hade känt igen ansiktet, och det blixtrade en gång till liksom af fadersglädje i hans ögon. Men det var också blott som en blixt, ty när Jonas fick syn på den bepälsade elegantens fötter och ben, bleknade han och ryste i hela sin lekamen.

Resenären hade nämligen på sina fötter ett par vidunder till pjäxor, som, enligt hvad Jonas tyckte, mera liknade ett par kanoter än vanlig mänsklig fotbeklädnad, och de smala benen hade han ränt igenom ett par fodral, som förvisso mera voro ägnade till höpåsar af hiskliga dimensioner än till pantalonger åt människors barn — så vida voro de.

Men Jonas i Kohagen gick ändå suckande fram till den egendomligt klädde resanden, ryckte ett tag i sin mösskärm och sporde bäfvande:

— Dä' ä' väl aldri' du, Kalle?

— Jo —, yes, old boy!

— Hva' hundan säjer du, människa?

— Well, well, english spoken, very well, kraxade Kalle, ty det var verkligen han, som nu sökte imponera på perrongens folk med de få engelska ord, han lyckats få tag i.

Men fadren stod där tröstlös och förstenad. Han kunde ju inte tala ett ord med sin »mellerste pojk».

Slutligen gick Jonas fram till stationsinspektoren och anförtrodde denne med gråten i halsen, att Kalle, som nu var hemkommen frå' Amerika, hade glömt bort att tala »schwänska», och att det var omöjligt att förstå ens en halfdragen anda utaf det språk, som pojkstackarn stod och vred ur sig.

Han anropade därför inspektoren, att denne måtte på amerikanskt tungomål fråga Kalle, hur det stod till med hans ben och läggar, om han var fördärfvad eller om han »dråsat från nå't förtivåningshus i Schakabo och handterat sitt underrede så illa, efter han kom hem med stora båtar på föttera och tunnsäckar kring bena».

Jaha, det gick stationsinspektoren in på, men när han tog till att tala engelska med Kalle, stod denne bara och gapade och såg dum ut samt lommade sedan i väg under en ström af gutturala »well» och »yes» och »not, not» och »all right».

Jonas gaf sig, förstås, efter, och nästan grät. Men hans sorg blef icke långvarig, ty när han kom på tu man hand med Kalle, befanns det, att denne kunde tala hemtraktens bygdemål lika rent och klingande, som när han drog af.

* * *

Det märkvärdiga med Kalle var emellertid det, att så fort han träffade några oskylda personer, så var det nästan omöjligt för honom att uttrycka sig på svenska. Det var endast hemma i Kohagen, när far och mor och syskonen hörde på, som han med lätthet kunde röra sig med språket. Kom en främling till, så slog modersmålet bom för honom.

Värst var det, när han uppträdde i sin päls vid kyrkan eller nere på gästgifvaregården bland mycket folk, ty då kunde han just icke yttra annat än »well» och »yes», så att folket vardt rakt förbluffadt öfver hans öfvermänskliga engelska visdom.

Men traktens ungdom, som såg hans päls och hans halsduksrosett och hans stora silfverklocka och fina restyg och hörde hans vishet, började rent förakta sitt fosterland och sina egna simpla »utanpårockar».

Hade det förut funnits en enda gnista fosterlandskärlek hos dem, så är det säkert, att den sopades bort af Kalles i Kohagen päls.

— Si, så finer och skön han går efter 4 år. Här må attan gå och träla. Nej, »öfver pölen» ska' vi och bli herrar vi också! väsnades pojkarna. Och när Kalle sedan fram på vårsidan vände åter till »Schakabo», fick han en hel skock ynglingar till ressällskap, hvilka skulle draga öfver Atlanten för att eröfra sig pälsar.

Den unge Adel i Månsabo skulle också hafva följt med, men han var klok och stannade hemma.

— En ska' inte låta skenet lura sej, sa' han, för det var bara kragen och armmuddarna, som va' af skinn på Kalles päls. Något mera ludet fanns dä' inte på honom. Det var annars usselt halfylle bå' te' yta och foder, för ja trefvade öfver honom en gång.

Nya gränser.

En kväll voro vi tillsammans några framstående gubbar i socknen och talade i politik.

Allesammans voro vi i allra högsta måtto missnöjda med stormakterna och deras åtgöranden. Jag tror knappast att någon kongress, som historien känner till, kommit öfverens om så storslagna förändringar å jordkartan, som vi gjorde den aftonen i Genafä, och därför anser jag det vara min oeftergifliga plikt att åstadkomma en berättelse öfver våra förslag. Det torde kanske inte skada, om diplomaterna finge nys om våra tankar. Hvad vi påpekade, kommer nog i alla fall en dag att genomföras med uppoffring af hela floder af blod. Gjordes det emellertid nu, ginge det jämförelsevis lättare och med mindre bråk än några år efteråt.

Bland vanligt folk är det en gyllene vishetsregel, att »hvad som bör göras, bör göras snart». Men de sabla diplomaterna, som endast behärskas af räddhågan för att störta från sina positioner, äro ena förbaskade sölkorfvar och backharar, och detta är orsaken till största delen af det myckna eländet och de ständiga småstriderna och oron på jorden.

I Genafä talades däremot ord, som hette duga, och om Bismarck varit med, skulle han hoppat och trallat af förtjusning öfver så stolta idéer och världsförlösande tankar.

Vi tadlade stormakterna och skällde, som sagdt, ut dem.

Det började på det viset, att vi kommo i samtal om Kina och den mongoliska rasens grymheter. Därvid blefvo vi öfverens om, att kineserna samt och synnerligen, alla de fyra hundra millionerna, voro Nordlundar och att de förty samtliga borde halshuggas eller på annat sätt för fridens och lugnets skull bringas om lifvet.

Var det inte logik kanske i det resonemanget?

— De skola utplånas från jorden, lät Måns i Snufvebo. Det hjälper inte, om stormakterna gå dit ibland med några skepp och lite folk och smörja upp dem ett grand och tvinga dem att lofva bot och bättring och ta några hamnar ifrån dem och sedan lånar dem pengar till skadeståndsbetalning.

— Nej, hvad båtar det till! De bli bara så mycket djädrigare och besattare efteråt och lura på hämnd, de hedniska svinpälsarne! förklarade Jösse i Sjöhemmet.

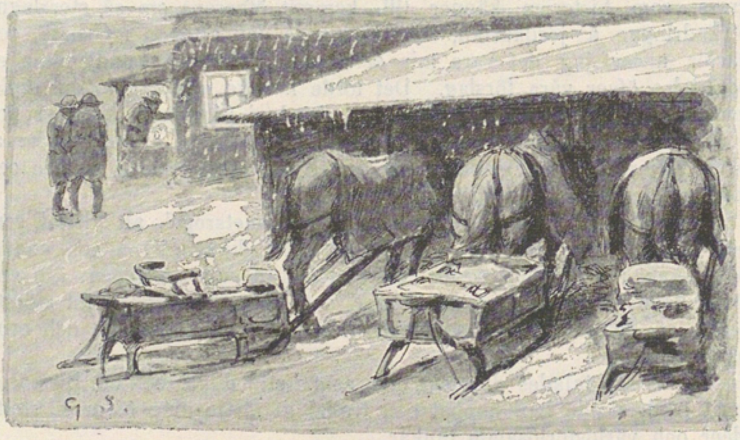

— Ja visst tusingen, inföll Manuel i Grisebo. Och när det se'n lugnat af en smula, knäcka dessa gulaktiga apekattor till att köpa gevär och ammunition i England och kanoner och kulor hos Krupp utaf självfaste attan, samt införskrifva tyska och fransosiska löjtnanter och kaptener och majorer och sjösanter till att exercera sej, tills de bli rent förbaskade. Och se'n passa de rackarne på en gång, när det bär sig, att dricka brorskål med ryssen, som är ett nästan lika grymt svin som kinesen, hvarefter de bägge två barka på västerlandet för att ta' tungomål och religion och heder och ära och frid och fruntimmer ifrån oss. Ni ska' få sanna mina ord, att det kommer att gå den vägen, om di här stormakterna inte göra rent hus på stund och söka till att klara bå' skifvor och hyskor tvärt på momangen.

— Död åt kinesen! skreko vi.

— Men om vi slå ihjäl hvarenda kines, hva' i hundingen ska' vi göra med landet se'n? sporde jag.

— Dä' drar Herren nog försorg om! lät Jöns.

— Är inte ryssen egentligen utaf samma af Herranom fördömda folkslag som kinesen? frågade slutligen Aron Andersson i Kilen.

— Jo, visst hundingen är han dä'. Och han är inte ett endaste gryn bättre heller, utan snarare en ännu mera opålitlig rackare, genmälde Jösse och spottade och nämnde några ord om Finland, om hvilket land han tyckte, att det var synd, fastän folket där många gånger varit förrädiska och djädriga mot Sverige, till exempel då Jägerhorn och Sprängporten gingo omkring och laborerade i tiden.

— Nå, då vet jag hvad vi ska' göra med jordkartan och riksgränserna. Få hit din pojks kartebok och geografi, sa' Aron Andersson i Kilen till Anders i Genafä.

Anders letade rätt på de begärda böckerna och flydde dem åt Aron, som bredde ut dem på slagbordet och sa':

— Titta nu hit, så ska' ni få höra på riktiga affärer. Jo, gubbar, här finns för tillfället ingenting annat att göra, än att ta' in bå' Ryssland och Kina i ett enda tempo!

— Men kan dä' gå? undrade vi.

— Kan gå! Det måste gå — annars går det åt helsefyr med hela subbet. Kan gå! Vesst kan det gå, om vi hjälpas åt allihop i Europa. Och fast Amerika inte är annat än en simpel och eländig och vanbördig så kallad republik, utan kung och reela fasoner, så få vi inte hålla oss högfärdigare än att låta amerikanen gå med. Slåss han inte så bra, så har han pengar och kan leverera en hop fläsk och kött, hvilket är lika nyttigt i krig som den kungligaste tapperhet.

— Amerikanen kan få gå med! lofvade vi.

— Nå, gualof för dä'. Då skulle det väl va' sjutton så uselt, om inte vi alla i gemen skulle kunna ta knäcken på ryssen och kinesen, om vi falla öfver dem på en gång. Vi svenskar tränga in i Ryssland ifrån Finska viken. Norrbaggen får inte följa med, ty han

ställer bara till split. I viktiga affärer ska' man akta sig för dåligt sällskap.

— Jaha, norrbaggen får bli hemma och prata smörja, mens det reela folket på jorden uträttar karlasaker! förklarade vi.

— Nå, fortfor Aron, om nu tysken och österrikarn och vi från hvar sitt håll falla öfver ryssen, och holländaren och belgarn och fransosen och spanjoren och engelsmannen och italienarn och amerikanarn tränga in i Kina, så ser jag inte annat än att vi på kort tid ska' göra kål på bå' ryssen och kinesen och rota ut dem och kufva dem för eviga tider. Eller hvad tror ni, gubbar?

— Visst få di smörj och bli tillintetgjorda, genmälde vi.

— Lofvadt vare Herren! Och se'n dela vi opp deras länder, förklarade Aron Andersson i Kilen.

— Hurra! Men hur hundingen ska' vi dela?

— Jo, titta här på kartan. Vi svenskar ta' rakt in i Ryssland allt som ligger norr om en linje från Finska viken till Uralberget. Se'n få tysken och österrikarn ta hela kosidongen söder därom och dela bäst attan de gitta. De andra makterna få ta' Kina och öarna i Oceanen, och det blir, min själ, inte så illa lite åt dem hvar. Di bli belåtna. För resten tycker jag rent ut, att när man ska' göra om jordkartan, så är det bäst att göra det reelt. Låt mej se. Jo, Holland och Danmark kunna rätt först som sist sluta sej till Tyskland, Belgien till Frankrike och då kan ju Österrike och Italien till tröst få ställa i ordning Grekland och Turkiet, så få vi det reelt åt alla hållen. Ä' ni belåtna med delningen, gubbar?

— Inte precis, sa' Jösse, som är lite' frireligiös. Ja' töcker att vi ska' låta kinesen och ryssen få lite beredelsetid, innan vi förgöra dem. Där ligga så många missionärer i Kina, och det vore väl tusingen om inte di skulle kunna göra folk utaf dem till sist utan krig.

— Nä', inte en minut ska' di ha. De ha intet hopp. Missionärerna få resa hem och försörja sig ärliga! röt Aron och slog näfven i kartboken, så att hon sprack.

— Nu får du opp med en och femtio för kartboken! skrek Anders i Genafä.

— Här ä' inte tal om så sempelt som en och femtio, när man delar upp ett helt jordklot. Kinesen och ryssen får inte ett tecken beredelsetid! dundrade Aron. Hvad gjorde inte Nordlund under sin beredelsetid?

— Men då stanna vi inte heller vid det Uraliska berget. Hvad tusingen ska' det tjäna till att stoppa där, när vi ä' komna i farten. Låt oss dra' ut vår rågång tvärs öfver Sibirien och svänga litet åt söder och inte stanna förr än vid hafvet, ropade Jösse, hvilken, som sagdt, är frireligiöst sinnad.

— Ja, visst kunna vi dä', och jag har nog tänkt på'et, men dä' blir besvärligt att styra ett så stort rike som vi då få, förklarade Aron.

— Nä', gubevars Vi låta Wallenström bli vice kong i Sibirien. Där äro många arma fångar, som behöfva förlossning och där behöfs, min själ, allt en förändring i bättringen uti Sibirien. Här sir ja' på kartan en stad, som heter Käraskoja. Där kan ju bli hufvesta'n åt Wallenström. Gå mä' på mitt förslag, gubbar, så göra vi på samma gång en kristlig och behaglig gärning och skaffa ljus öfver det mörka Sibirien. Ä' ni mä'? predikade Jösse.

— Nå, så kör till då i Guss namn! sa' vi andra och handslogo.

Jaha, på det viset rättade vi till gränserna på östra halfklotet. Och det låter sig nog icke förnekas, att det skiftet och den ägodelningen äro förnuftiga och att det blir mera lugn och reda i världen, när ett sådant landtmäteri en gång kommit till stånd.

Men det förstås nog, att vi alla, som voro i Genafä, inte för ro skull dels suttit i ägodelningsrätten, dels varit gode män vid landtmäteriförrättningar.

Det ser nästan ut som om krigs- och premier- och utrikesministrarne här i Europa beklagligen inte varit med om sådana saker.

Förföljd af olyckan.

Jag tror inte, att här finns många människor världen, som äro utsatta för så svåra olycksöden, så djädriga äfventyr och så obehagliga vedervärdigheter, som just jag. Det går knappt en endaste vecka, utan att jag törnar emot någon ledsamhet. Det är precis som om allting vore förgjordt för mig. Stryk får jag tidt som oftast och ovett är min dagliga spis. Till och med när jag går på kyrkovägen, får jag inte vara i fred, utan folk går och fäller omkull mej och sedan grina de och skråla, när de se, hur jag dimper och skamfilar mej.

Jo, det är verkligen ett grant släkte, som lefver på jorden just nu. Men jag har dock den trösten, att skam skall ta' dem samtliga, undantagandes mig förstås, och sedermera ge dem för gammal ost. Gör han inte det, så sköter han sin tjänst fasligen dåligt och föga bättre än hans öfriga vederlikar, ämbets- och tjänstemännen här på jorden.

Men jag undrar just hvad i all världens tid jag har gjort eller gör för ondt, eftersom olyckan ständigt skall komma framdråsandes i mina spår. Söker jag inte vandra min väg ärliga kanske? Har kunglig majestät och kommunen inte alltid till sist fått sin rätt af mig, fast det dröjt ibland? Kvittar det inte bå' kungen och kommunen, om jag har mitt namn på restlängderna. Ty hvarken kommunen eller kungen lägga ut stämmoböter för mej.

Eller är här någon, som kan klifva fram och förevita mej något i mitt lefverne? Nej tack, gubbar!

Vesst tar jag mina supar, men jag kör, min själ, också fram mina lass. Och den värsta rännarekäring uti hela Europa kan inte säga, att hon nå'nsin sett mej springa efter andra fruntimmer eller att jag haft sådana hyss och konster för mej, som kunna räknas för någon vidare synd.

Här har visserligen sagts, att jag ger min käring mera däng än kaffepengar. Men jag hoppas ni begriper, att jag dels inte har någon sjö att ösa pengar ur och att jag inte är nå'n riktigt fullfjädrad ängel. Är ni det, kanske? Nej, tvi den dålige för sådana änglar som ni ä'!

Bänglar ä' ni. Men jag är en martyr och det skulle inte förvåna mej, om jag till sist blir ett helgon och kanoniserad. Ty det finns i den katolska läran tusentals helgon, hvilka inte gått igenom hälften så mycket som jag kanske får göra under en endaste vecka.

Det ena är icke likt det andra och det, som en fredag träffade mig, skulle minsann öfverväldigat självfve Job och satt honom på kneken.

— —

Den här Johan på Snuten hade varit skyldig mig femton riksdaler i många herrans år. Han blef skyldig mig pengarne en gång, när vi på hemvägen från ett bönemöte bytte klockor och mössor och läggeknifvar. Och hvarje gång jag sedan kräft honom, har han bara blifvit ovettig och låtit påskina, att jag vid tillfället lurade honom så bastant, att han i stället borde ha tjugufem kronor af mig och att jag därtill skulle ha ett kok utaf den reelaste stryk, som kunde utletas och utdelas.

Måntro, roligare göra kan man ta' sig före än att kräfva pengar af människor, hvilka ha så dåliga sinnen och äro så djupt fallna i synd och orätttrådighet som den fördömde Johan på Snuten.

Också dök jag helst på honom i kyrkobänken, där han var tvungen att veta åtminstone någon hut, fast han, gunås, inte förfogar öfver mycket af den varan.

Kräfde jag honom däremot i ensamhet och utan att någon var tillstädes, så kunde jag vara säker om att få en två eller tre så bra örfilar, att det sjöng i skallen på mej en halftimme efteråt, och jag fick tacka Gu', om han inte därtill tog och vred om näsan på mej, så att hon visade på tolf.

En sådan usel karl och bandit är Johan på Snuten. Där sitta många på Långholmen, som ha mindre meriter än han.

Nu hade jag emellertid blifvit besatt på Johan och satt mej i sinnet på att bruka allvar med honom.

Jag funderade ut, att om jag toge två karlar med mej till Snuten och finge Johan att åtminstone något så när tillstå skulden, så kunde jag stämma honom efteråt och plocka till mig pengarne med makt och så att det skulle svida i skinnet på honom. Ty det finns, gualof, lag och rätt till samt dessutom någonting som heter rättegångskostnader.

Thy tog jag en fredag med mig Danjel i Fårakull och Salomon i Hörda. Och så larfvade vi i väg bortåt Snutens.

Dagen var fasligt varm, så att vi hade det inte stort bättre än Sadrak, Mesak och Abednego, hvadan vi föllo på den idén att taga af oss bå' stöflar och tröjor, hvilka plagg vi hängde på våra käppar och buro utåt ryggarna. Så utstyrda tågade vi päsande fram, barfota och i skjortärmarne.

Rätt som vi så vankade, började Danjel illvråla och skråla alldeles förfärligt.

— Hva' hundingen är dä' nu då? sporde vi andra.

— Jag är ormbiten och nu far jag hädan! Men mitt blod kommer öfver dej, som lockat mej ut på dä' här viset. Nu får du ta'

hand om hustru min! bölade Danjel. Men jag höll på att få dån-dimpen, ty jag har mycke', mycke' mer än nog utaf en hustru.

Och Danjels är icke stort bättre än min.

Så skulle vi till att syna ormbettet. Danjel hoppade omkring på ett ben och illgrömmade sig på vägen och bara vrålade. När vi omsider fått omkull honom på vägkanten samt gripit fatt i skånken på honom, fingo vi se, att det bara var en hästskosöm han ränt in i foten och vi vordo glade. Så fort sömmet blifvit utdraget, blödde det alldeles välsignadt, och Danjel blef nyter igen, sedan vi strött snus i såret för att hindra blodförgiftningen, som är så gängse nu för tiden.

— Gualof, att dä' inte var annat! sa' Danjel.

När vi sedan kommo ett stycke denna sidan Snuten, där vägen svänger ner mot stranden af Snutasjön, sa' Danjel:

— Äss vi rätt för hand skulle löga oss här?

— Ja, säj dä'! Jag har inte haft vatten på min kropp på tjugu års tid.

— Det skadade inte, genmälde Salomon.

— Och jag för min del har inte lögt mej sen jag excerade be-väring, så jag har heller ingenting emot'et! lät jag.

På det viset for skam i oss gamla allvarsamma karlar, så att vi klädde af oss precis som vi varit pojkar och gingo ut i sjön.

Det smakade inte illa. Ju längre vi sutto i vattnet, desto lättare kände vi oss. Vi pustade af vällust och vältrade oss som flodhästar i den ljumma vågen.

— Jesses, skrek plötsligen Salomon, vi glömde visst att sätta knif eller annat stål i vattnet te' att binda necken med, innan vi gingo i?

— Ja, vesst glömde vi dä', våra ussla svin! Masa du opp och ränn ner din läggeknif i strandbacken, genmälde vi. Och Salomon vadade i land.

Rätt i rappet fingo vi höra honom svärja och hojta och regera som en stolle vid stranden.

— Hva' står på? sa' jag och Danjel.

— Kors i alla tider! Våra klä'er ä' stulna! Här finns inte mer än min höger- och Danjels vänsterstöfvel kvar! jämrade han.

— Nu göcklar du väl lell! skrek Danjel och haltade till stranden.

Men Salomon hade inte ljugit. Kläderna voro för skam i våld, och där stodo vi nu vackert, paradisiska utmed landsvägen en half mil hemifrån. Jag har mistat hustru och till och med en häst en gång, men aldrig har jag känt mig enklare. Och det värsta var, att bå' Danjel och Salomon svuro på, att jag skulle få betala dem ersättning för kläderna och därtill ett rysansvärdt skadestånd för obe-haget och skammen. Hvad skulle vi ta' oss till? Hvart skulle vi vända oss?

G S

— Ja' dränker mej! sa' Salomon.

— Dä' ä' synd dä' mä'! läto vi.

— Nu skulle allt ett halft tjog fikonalöf göra nötta, pep Danjel. Och så satte vi oss nakota på stranden och gräto just som Israels barn vid de babyloniska älfvar. Vi skymtade inga utsikter till förlossning och begrepo inte, hvar vi skulle söka räddning.

Medan vi så sutto där i oskuld och bedröfvelse, sprutto vi till vid det att någon kom fram bak våra ryggar och sa':

— Guss fre', karlar! Dra' på er böxera och sett inte här som spektakel!

Det var just Johan i Snuten, som kom och såg förarglig ut.

Men det blef inte för bättre, än att vi måste tala om för honom, att luffare eller andra rackare stulit våra kläder och att vi nu sutto där hjälplösa.

— Dä' va' ledsamt! sa' Johan och ville gå.

I detta ögonblick hade jag ingenting annat att göra, än att falla till föga inför den fähunden. Därför sa' jag:

— Äss du ställer oss lite' att skyla oss med, så ska' jag skänka efter hälften af min fordran!

— Jojo, nu tyckte du väl, att du sträckte dej ett stycke, du gamle snåljoppe och klockeskojare och gerigbuk och träskalle! Men äss du aldrig mer kräfver mej och så nu i vettnes närvaro förbinder dej att ge mej femti riksdaler den 1 augusti, ska' jag ställa klä'er åt er allihop! genmälde den förskräcklige drummeln.

— Då häfver ja' mej i sjön! svarade jag och ville skutta ut i vattnet. Ty så altererad blef jag.

Men de andra karlarne höggo fast i mej och predikade för mej och hotade mej och blånöpo mej öfver hela kroppen, så att jag till sist inte hade annat att göra än att gå in på villkoren.

Tycker ni er nu inte skönja martyrglorian kring mitt hufvud, godt folk?

Nå, fem minuter efteråt dängde Johan i Snuten till oss våra egna kläder, och det begripes ju lätt, att det inte var någon annan än han, som gömt dem för oss, den hedningen och kinesen.

Och när vi klädt oss samt snopna och långnästa vände våra näsor mot hemmet, flatgrinade han och skrek efter oss: »Gånge det så hvarjom och enom, som går ut och kräfver pengar midt i söckna veckan.

Jag skred fram med döden i hjärtat. Och måtte nu Gu' bevara mitt lilla förstånd och vett, när den 1 augusti kommer och jag ska' ut med pengarna.

Säg nu, om ni någonsin hört omtalas en så hemsökt man, som jag är.

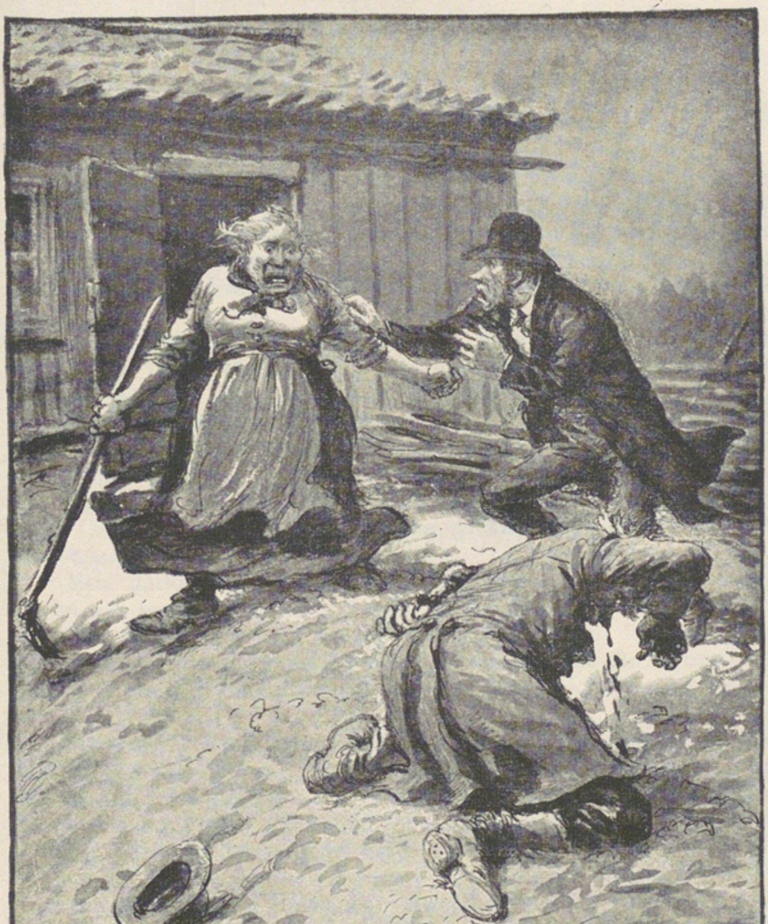
G. S.

Kärleksverk.

Det går, Gu' tröste mig, ingen vecka förbi, utan att jag får en hop bref ifrån fruntimmer, hvilka ansätta mig och anfäkta mig för det att jag, enligt dessa skriftställarinnors påstående, skrifver så ledt om gifta kvinnspersoner och gör dem till grälsjuka, grymma och barbariska käringar, hvilka alltid äro djädriga mot sina stackars offerlamm till män.

— Om ni själf har råkat illa ut, så ska' ni väl inte för den skull vara barbarisk mot hela det äkta kvinnokönet! Skäll på er egen käring, men låt andra vara i fred! skrifva de.

Det hörs, att de inte känna mig. Nähej, jag måste skrifva precis efter naturen, ty jag är ingen blåmålare, som kan förställa densamma eller någon förgyllare, som gör honom grannare än han är. Sanningen är min bransch, godt folk, och det vet man ju, att »den, som talar sanning, han talar grekiska och har svårt att få låna hus».

Men därför ska' ingen tro, att jag icke tycker om fruntimmer, ty det gör jag och det har jag gjort alldeles för mycket i mina da'r, och Gu' vet, om jag inte kunnat komma med på ett ärkebiskopsförslag, om jag inte på kyrkovägen uppehållit mig allt för mycket med galanteri emot fruntimmer. Hvilket jag likväl icke ångrar ett tecken på.

Men det är i alla fall tråkigt att få det namnet om sig, att man saknar blick för den gifta kvinnans vedermödor och förtjänster. Och för att nu visa det jag icke helt och hållet saknar vilja att skildra hennes uppfostrande och förädlande inverkan på den synddrypande mannen, skall jag här i ljuset ställa fram Lisa i Hålan.

— —

Om Sven Peter i Hålan icke underbart nog blifvit gift med Lisa, hade han säkert kommit att få tillbringa en ganska stor del af sitt jordelif inom fängelsets murar.

Jag förmodar, att en sådan sats som ofvanstående bör vara tillräcklig att förskaffa mig alla gifta kvinnors erkänsla och beundran.

Sven Peter var nämligen, som man säger, mindre hederlig och hade af barndomen grufligen svårt att skilja mellan sina tillhörigheter och andras. Hvad han fick syn på, tog han med sig hem. Ingenting var honom heligt eller onyttigt. En gång anammade han till och

med en katt. Och då kan man tänka sig hurudan han var. Men den saken ångrade han emellertid bittert, ty ifrån den stunden fick han öknamnet »Katte-Schvän» och kunde aldrig komma i en folksamling, utan att ungdomen sprang omkring honom och jamade.

Stackare, han hade också dåligt att brås på och hade icke fått lära sig nå'n ärlighet i föräldrahemmet.

— —

En gång, när Sven Peter var cirka 10 år, hade Linus i Bråten och jag gått vilse på en räfjakt och kommo ner till Hålan fram på natten för att låna hus.

Där var ingen hemma mer än Sven Peter.

— Få vi lägga oss här ett par timmar? sporde Linus.

— Dä' kan ja' inte lofva, för far ä' inte hemma! sa' pojken.

— Hvar är mor din då?

— Ho' ä' inte hemma heller!

— Hvar håller hon till då?

— Ho' ä' mä' far!

— Hvar finns di, ä' di långt borta?

— Åh, di ä' skam till sägandes, gångna ut å stjäla fläsk, för vårt tog slut i går, och nu undrar ja' bara hur i helsefyr dä' ska' slumpa te' för dom, för dä' ä' väl ljust stjäleväder i natt! sa' pojken och skakade på hufvudet.

På det viset hade Sven Peter vuxit upp och då var det väl inte underligt, att han inte fått några klara begrepp om äganderätten samt att han fick ett dåligt namn om sig.

Men när hans föräldrar dött, och han själf fått hand om hemmet, hade Lisa nog mod att flytta till honom.

— Dä' går aldrig väl för dej! lät folket.

— Jo, gu'bevars! Jag ska' nog lära honom att hålla sina syndiga klor i styr, mente Lisa.

Några dagar efter bröllopet var Sven Peter ute för att hugga sädeskrakar. Men emedan han väl tyckte, att det var ett besvärligt arbete, satte han i stället för sin häst samt körde in på kyrkovärdens mark och anammade de krakar, som denne lagat i ordning åt sig själf.

Den gången hade Sven Peter inte varit finurlig nog. Kyrkovärden fick nys om saken och följande morgon kom han ner till Hålan samt hade vittnen med sig.

Där blef, förstås, ett rabaskande ute på la'gårdsplanen och ett karlahojtande, som lockade Lisa dit ut.

— Hva' ä' dä' fråga om här? sporde hon.

— Jo, inte mer och inte mindre än att din karl har stulit ett lass krakar ifrå' mej, och nu vell han neka. Men ja' känner mina krakar och nu ä' han fast och åker in rätt så nygifter han är! predikade kyrkovärden.

G·S.

Innan någon visste ordet af, nappade emellertid Lisa en krake och drämde till sin man öfver ryggtaflan det argaste hon förmådde.

— Ja' ska' minsann lära dej å stjäla, din evinnerlige tjufstryker! skrek hon och plaggade på sin man, så att han gång på gång damp omkull.

— Har du tatt krakarna? Bekänn bara! skrek hon. Och Sven Peter måste falla till föga.

— Ja, ja! Släng ifrån dej staken. Dä' kan ju hända att jag misstog mej borta i skogen! jämrade han.

— Men ja' ska' bösta ur dej misstagsandan! flåsade Lisa och gaf honom en sådan bastonad och en sådan förskräcklig stryk, att själfva kyrkovärden ömkade sig och började tigga om nåd för Sven Peter.

— Håll opp, håll opp! Nu har han fått nog för den synden! Håll opp, säger jag! Han har fått för en half skogspark, och ja' ska' inte stämma honom. — Håll opp med stryken, karlen kan ju dö! bönföll kyrkovärden.

— Bara ett enda snärtande till! genmälde Lisa och svepte till med staken öfver hasorna på Sven Peter, så att han segnade ner som en säck.

Sen fick han ligga inne i åtta dar utan att kunna uträtta ett dugg. Så öm i kroppen och fördärfvad hade stryken gjort honom. Men stal gjorde han sedan inte, åtminstone på länge.

Hade han nu inte haft denna dråpliga kvinna, skulle karlen kanske varit förlorad för alltid.

Men hon räddade honom icke allenast undan lagen, utan bibragte honom därtill ett annat sinne.

Hvilken härlig gåfva af Herranom är alltså icke ett förståndigt fruntimmer! Lefve kvinnan!

Men människan kan falla.

Några år efteråt blef rusthållaren i Grisebo af med sin silfversnusdosa på bröllopet i Skunkabo, där både Sven Peter och Lisa voro med. Gubbarne voro lite dragna vid tillfället och det troddes därför, att rusthållaren under fyllan tappat dosan i snön ute på gården, ty på stöld tänkte ingen numera, sedan Sven Peter genom Lisas åtgörande blifvit en dundergubbe.

Men Lisa hade likväl sina misstankar. När de kommit hem på kvällen och Sven gått till hvila, granskade hon Sven Peters kläder och så fann hon, gu'bevars, dosan i hans ena byxficka.

En rättfärdig kan falla.

Men Lisa blef så illa arg och därtill så bedröfvad i sitt hjärta, att hon inte visste till sig, utan tog i hastigheten fotogenlampan, som stod på bordet, och slängde henne med all kraft och af all sin själ i skallen på mannen, som var i färd med att somna in.

Nu hade, som sagdt, gubbarne icke hängifvit sig åt någon absolu-

tism på bröllopet, utan druckit på karlavis och därför tålte väl Sven Peter icke att han fick lampan och fotogenen i hufvudet, utan han flög upp och skrek:

— Nähä, nu har du julat ut här på jorden, ditt skrälle!

Till all lycka hade lampan slocknat, men Sven Peter såg ändå, att Lisa sprang på dörren och så gaf han sig efter för att tillintetgöra henne.

Men Lisa undstack sig i förstugan, och när mannen väl hunnit ut genom dörren, slank hon åter in i rummet som en ål och riglade ute mannen.

Det var tjugufem grader kallt den natten, och då kan man väl tänka sig, huru Sven Peter hade det, där han stod barfota och i bara linnet ute på förstugubron. I begynnelsen rasade han, men efter en stund tog han till bön och tårar. Och en sådan bättring, som han lofvade den natten, har nog ingen hört maken till. När han stått där i tjugufem minuter, fick han komma in, förkrossad, skälfvande, stelfrusen och eländig.

Ifrån den betan har han inte haft någon dålighet för sig och aldrig skall han heller i sitt lif kunna göra något ondt emot andra. Ty han blef liggande i värk som aldrig kunnat drifvas ur kroppen på'n. Lederna ha hopdragits och styfnat på stackarn, så att han inte kan röra sig utan krycka och det enda han numera kan uträtta är att binda kvastar och spinga stickor. Men han har i alla fall sin bärgning och skötsel och sin goda föda.

Ty Lisa och hennes dräng sköta ruljangsen, som det heter, samt styra och ställa ganska bra där nere i Hålan.

Här ha vi alltså ett exempel på hur kvinnan med sin tålmodiga och uppoffrande kärlek, hvilken aldrig sviktar, kan göra stora underverk med en karl.

Om strejker och strejkbrytare.

Vi hade kommit in på kapitlet om strejk.

Det är ett långt, svårsmält och tråkigt kapitel och det vill duktiga karlar till att lägga ut och förklara det. Vi gjorde dock i det fallet, hvad vi kunde samt betraktade och nagelforo strejkväsendet från bå' andlig och världslig synpunkt.

— »Streck» ä' ett illtyg, men det måste ju komma enligt profetian om de yttersta tiderna! suckade Linus i Sobo.

— Du pratar som du ä' lärder te'. Bibelen och profetiorna begriper du inte mera än min gamle vänsterstut därhemma begriper sej på hebreiska eller en stadsbo förstår sej på jordbruk. »Strecken» har inte ett tecken med de yttersta tingen att göra. Strecken har inget stöd för sej i skreften, disputerade Zakris i Pinutten och tittade på oss andre med en skriftlärd och djupsinnig min.

Men Linus blef stött öfver att Zakris jämförde honom med sin stut och med en stadsbo.

Nu voro vi den morgonen ute på våra vägar, sysselsatta med deras förbättrande och iståndsättande, hvilket går till på det viset, att vi räfsa igen hjulspåren ett grand och sparka undan en och annan kullersten. Vägsynen skulle komma dagen efter, hvadan vi räfsade och krattade och pyntade vägen, det argaste vi förmådde till länsmannens förvillande.

När nu Zakris på ett upprörande sätt underkände Linus' skriftlärdom och därtill förliknade honom vid en stut samt gick så långt i hånfullhet, att han jämställde honom med en stadsbo, så var det på vippen, att Linus drämt sin räfsa i skallen på Zakris. Men han hejdade sig i det rätta ögonblicket och röt i stället:

— Jag tänker, att min gård och mina fä och min käring ä' lika goda som dina, å jag tror, att jag kör lika styfva lass som du. Å då kvettar dä, hur' dan lärdom ja' har, för dä' finns nå'nting, som ä' för mer än lärdom, å dä' ä' egendom. För resten står ja' ve' hvad jag sagt, att streckväsendet pekar på världens undergång, då ju alla skola häfva sej upp mot hvarandra.

— Jaha, inföll Simon i Simarp, di får säja hva' som helst om streckandet, men godt ä' dä' väl i alla fall. Nog sjutsingen ville jag hellre legga å strecka under alarna därborta med tröjan under skallmejan och hättan öfver synen än gå här i solgasset och påta i landsvägen te' ingen nötta å utan ersättning.

Det talet gaf oss en hel del att grunna på. Vi tittade åt skuggan under alarna, där vi hade våra matpåsar hängande, och suckade. Det var, som om vi fått strejkböjelser lite till mans.

— I talte nyss om att »strecken» skulle tyda på att vi lefde i de yttersta tiderna! utbrast Johannes i Svinanäs. Och så fort han öppnade sin mun, höllo vi upp med vägförbättringen och stödde oss mot räfs- och hackskaften. För Johannes är en grundrik man, och en vill inte gärna tappa bort, hvad han säjer.

— Dä' va' mitt påståanne, bröstade sig Linus i Sobo.

— Jaha, du kan ha rätt på sätt och vis. Men inte betyder dä' i alla fall så särdeles möcke, om skräddare och skomakare, smeder, snickare och svarfvare å hela fabrikskosidangsen streckar. Världen å universummet stå bi ändå. Men om vi bönner rotade ihop oss och ställde te' en streck och rände hötjugor i streckbrytare, så svälte hela den andra befolkningen ihjäl ifrån kongen änna ner till körkestöten. Jordbruksministern klarade sej, förstås, för han har jordbruk å ä' en redig storbonne. Men för allihop dom andre ginge det åt häcklefjäll. Äss vi streckade, komme den store svarte digerdö'en. Har jag inte rätt?

— Jo, dä' stämmer nok. Men då svälte vi väl själfve ihjäl också? inföll Zakris.

— Vi gjorde väl så hundingen heller. Vi skulle väl samla oss så kallandes streckspannemål, som stode bi ett år. Se'n skulle vi ligga och sofva och äta och må godt och bara titta på hur det andra folket magrade och krympte ihop och blefve hålögdt och beskedligt, dundrade Johannes.

— Jaha, det skulle bli en sann njutning, jubilerade Zakris. Se'n knäckte vi till med våra räfsor igen, allt under det vi gingo och gladeligt tänkte oss in i den maffighet, vi med skäl kunde utveckla, om vi strejkade och satte allt det obesuttna folket på det hala.

— Vi ha allt makten ändå, eller hur? utropade Johannes.

— Vi ha henne, gualof, om vi bara kunde begagna henne. Men ja' vell i alla fall inte va' med om nå'n streck å svälta ut dem, som ingen jord ha. För det står, att de magra nöten te' sist blefvo besatta och åto upp de feta!

— Hm! Dä' står så! medgåfvo vi. Och det kom liksom en kalldusch öfver oss.

— Häromsistens, när jag läste tidningen, så trodde jag i alla fall, att världsslutet kunde vara nära, yttrade Måns i Månsegård, som hittills inte sagt ett ord utan bara nickat god mening till allt, som yttrades.

— Hvad las du då?

— Jo, jag läste, att dä' skulle bli ett stort länsmansmöte nere i Värnamo.

— Var dä' så farligt då?

— Ja, hvem kan veta, hva' mänskor besluta, när de hålla möte. Då folk skocka ihop sej, bli de svåra och hissnesamma. Jag känner te' exempel flerfaldiga socialister, som hvar för sej ä' reela och beskedliga och kristna personer, som hålla till och med äktenskapet i helgd och ä' snälla mot sina barn och föräldrar. Men så fort de komma i skock och få skubba sig mot hvarandra, är dä', som om skam fore i dem. Då rifva de ner kongatroner och riksdagsordningar och trasa sönder kommunallagen och fattigvårdsförordningen och fastebref och mässehakar och körkehandböcker lika gladeligt som en annan flänger sönder en inlöst växelrackare. På samma sätt ä' dä' med alla andra föreningsmedlemmar. Du, Linus, te' exempel, ä' en ryslig nökterhetsvän. Men du ä' i alla fall här ibland oss en skicklig karl, som unnar oss andre en gök eller en sup och gärna toge en också, ifall du te' exempel kunde förebära frossbrytning eller magaref. Du ä', som sagdt, i och för dej själf en skicklig karl. Men så fort du bara kommer på ett möte och dä' blir fråga om en sådan där reslasion, så skriker du och ryter och dunderar och är minsann inte alls god att ryckas med. Och som det är med annat folk, så är dä' väl också med länsmännera. På enbeten kan en länsman va' from å mild å behaglig å hjärteren som en präst. Men hvem vet, hurudana de bli i flock? Därför blef jag rädd, när jag läste om att där hölls ett stort länsmansmöte i Värnamo. Tänk er, go' vänner, om de till ett exempel hade kommit öfverens om att strecka! Har ni tänkt på, hur dä' då skulle te sej här på jorden?

— Jo, dä' vore väl den ende streck, som en kunde välsigna te' evig ti'! Då behöfde vi ju inte gå här och slita med väglagning, och då tvingades en inte att lägga ut skatter och onera eller betala utslag eller barnuppfostringshjälp eller lösa in reverser för påsagödsel eller vräka ut plekt för slagsmål eller fylleri! log Zakris.

— Dä' ä' sant, hva' du säjer. Och allt det där rann för mej, när jag läste om länsmansmötet och trodde, att de möjligen kunde besluta sej för att strecka. Men just för den skull blef ja' förskrämd, lät Johannes.

— Förskrämd?

— Ja, begriper ni inte, att om alla länsmännen streckade, så vore det detsamma, som att dä' tusenåriga riket komme öfver oss. Men när det kommer, då bör en veta hurdant brö' en har i sin påse! En har nämligen inte alltid rent brö' i honom, slöt Johannes.

Det kom nu allvarstankar öfver oss, ända till dess Zakris lättade våra sinnen.

— Var inte oroliga ni, gubbar! Känner jag dom rätt, så strecka dom gunås inte i brådbrasket! I detsamma stod solen midt på himmelen. Vi slängde våra verktyg på vägen och tyade oss bort till matsäckarna och skuggan. Vi åto och läto maten tysta munnen. Därpå sträckte vi ut oss i gräset och strejkade.

Vi hade väl emellertid inte strejkat mer än en halftimme, förrän kronofogden kom körandes framåt vägen. Han är lite närsynt, som ni vet, så han såg inte Simons flåhacka, som låg där, utan han körde på henne. Hackan gippade till och skaftet klämde till hästen under magen. Det tålte inte araben vid, utan han hoppade högt, vred åt sidan och slängde kronofogden och vagnen burdus ner i diket. Och rätt så kunglig fullmakt fogden hade, var han inte karl att krångla sig dädan, inknäppt som han var i fotsacken. Hästen sprang hem med skacklorna.

— Vi få lof hjälpa honom! lät Linus.

— Nä', stopp du! Här streckas ju nu. Nå'ngång kan väl vi få strecka, och här lider inte landet eller jordbruket eller näringarna nå't men af vårt streckande, utan detta är en rättfärdig streck! sa' Johannes.

Vi lade oss alltså ner och snarkade och strejkade fortfarande. Men kronofogden svor och turnerade och röt och gastade i diket, så vi hade ganska trefligt den middagsstunden.

Simon blef dock en förrädare till sist och en eländig strejkbrytare. Vi skällde ut honom och sökte hålla honom tillbaka, och vi grepo tag i skinnbyxorna på honom. Men han krånglade sig ifrån oss och masade ner och hjälpte fogden ur diket.

Det gick honom dock så, som det går för alla förrädare.

Det första fogden gjorde, när han kommit på fötter igen, var att han gaf Simon en hejdundrande örfil, hvilket ju var riktigt, eftersom tidens lösen är, att strejkbrytare ska' ha smörj. Men se'n tog fogden reda på hvems alla verktygen voro, som lågo på vägen och hindrade »trafiken». Simon talade om'et, och fogden antecknade samtliga våra namn. Hela vår organisation blef uppskrifven, och vi fingo löfte om att skam skulle taga oss.

Se'n gick fogden. Men han linkade och haltade och grinade välsignadt illa, och flera skafsår hade han gualof fått i synen. Så någon nytta hade strejken ändå haft med sig.

Men när fogden kommit utom syn- och hörhåll, rusade vi på Simon och klådde honom, så att han fick springa till skogs för att rädda sig. Vi voro i vår goda rätt, tyckte vi, ty hade Simon inte svikit utan fortsatt att strejka och låtit fogden ligga, där han låg och bida sin tid, hade det momang snart kommit, då vi kunnat kompromissa med honom och segrat. Nu tör det i stället gå galet för oss.

Ifrån den stunden begripa vi emellertid, hur mänsklig den ilska är, som griper strejkare, när de träffa på strejkbrytare.

I en samling fristående och kompletta arbeten utgifves ett urval af

Thure Sällbergs
Humoristiska skizzer
från den småländska landsbygden.

Hvarje del kostar 25 öre.

Närmast utgifvas:

HVARDAGSSLIT och HÖGTIDSGILLEN.

BONNAKNEP och RALLAREDÅD.

GYCKLEJÖSSAR och ANDRA FRAMSTÅENDE SYNDARE.

FRIERI och GIFTERMÅL, HATFULLHET, HÄMND och SLAGSMÅL.

ILLDÅD och KÄRLEKSAFFÄRER.

PÅ HERRGÅRDSVÄGAR och SKOGSSTIGAR.

KARLAORD och KÄRINGSNACK.

JORDBÄFNING I SPINKAMÅLEN.

I SNUFVEBO och SKRYMTEBO.

POJKAENFALD och KVINNOLIST.

I BYGDERNA.

BLAND TROGNA GRANNAR.